

การศึกษาระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความต้องการพัฒนาตน
ของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์

โดย

มณฑิรา ไชยเผือก

3 - 61

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
วิชา ปถ 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และ ปถ 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตุลาคม 2541

ISBN 974-597-026-3

๑๑๒๗๑

๙๗ 4

๗ ๘๕
๑ ๐๐

คณะกรรมการที่ปรึกษา ได้พิจารณางานวิจัยฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์วรรณิ์ ไสยมประยูร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี เกษมสุข)

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ วรณี โสมประยูร ที่ได้ให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขงานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแบบสอบถาม พร้อมทั้งได้ตรวจและแก้ไขให้ดีขึ้น

ขอขอบพระคุณซิสเตอร์สาตี คำวิ ครูใหญ่โรงเรียนแสงทองวิทยา รวมทั้งคณะครูโรงเรียนแสงทองวิทยาทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และช่วยเหลือในการทดลองใช้เครื่องมือ

ขอขอบพระคุณบาทหลวงศุภศิลป์ สุขสุศิลป์ ผู้จัดการ - ครูใหญ่โรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ รวมทั้งคณะครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ทุกท่าน ที่ทุกท่านกรุณาให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ในการทำงานวิจัยฉบับนี้

คุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และคุณครูอาจารย์ทุกท่าน ผู้ซึ่งประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยตลอดมา

มณฑิรา ไชยเผือก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1.
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4.
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4.
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5.
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6.
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายและขอบข่ายของการสอน.....	9.
แนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน.....	11.
พฤติกรรมการสอนทั่วไป.....	14.
พฤติกรรมการสอนของครู.....	15.
การพัฒนาพฤติกรรมการสอน.....	33.
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37.
สมมุติฐาน.....	38.
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	
ประชากร.....	39.
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	39.
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	40.
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41.
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41.

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล.....	43.
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43.
5. สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	60.
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	60.
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	61.
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61.
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61.
อภิปรายผล.....	69.
ข้อเสนอแนะ.....	76.
บรรณานุกรม.....	78.
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	84.
ภาคผนวก ข.....	91.
ประวัติย่อผู้วิจัย	
บทคัดย่อ	

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	44.
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	45.
ของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ด้านการเตรียมการสอนในภาพรวม และรายด้าน	
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	47.
ของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ด้านการจัดกิจกรรมการสอนในภาพรวม และรายด้าน	
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	49.
ของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ในภาพรวมและรายด้าน	
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	50.
ของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศ ในชั้นเรียนในภาพรวมและรายด้าน	
6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	52.
ของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ด้านการวัดผลและประเมินผล ในภาพรวมและรายด้าน	
7. ผลการเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวม.....	55.
และรายด้าน จำแนกตามอายุ	
8. ผลการเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวม.....	56.
และรายด้าน จำแนกประสบการณ์การทำงาน	
9. ผลการเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวม.....	57.
และรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	
10. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการจัดกิจกรรม.....	59.
การเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติกับความต้องการพัฒนาตนของครู โรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ในภาพรวมและรายด้าน	
11. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของ.....	91.
ครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ด้านการเตรียมการสอน ในภาพรวมและรายด้าน	

12. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของ..... 92.
ครูโรงเรียนราชบุรีบํารุงศิลป์ ด้านการจัดกิจกรรมการสอน
ในภาพรวมและรายด้าน
13. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของ..... 93.
ครูโรงเรียนราชบุรีบํารุงศิลป์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
ในภาพรวมและรายด้าน
14. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของ..... 94.
ครูโรงเรียนราชบุรีบํารุงศิลป์ ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศ
ในภาพรวมและรายด้าน
15. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของ..... 95.
ครูโรงเรียนราชบุรีบํารุงศิลป์ ด้านการวัดผลและประเมินผล
ในภาพรวมและรายด้าน
16. ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาของครูโรงเรียนราชบุรีบํารุงศิลป์ 96.
ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ
17. ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาของครูโรงเรียนราชบุรีบํารุงศิลป์ 96.
ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
18. ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาของครูโรงเรียนราชบุรีบํารุงศิลป์ 97.
ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือของการพัฒนาคน พัฒนากฎมีปัญญาของมนุษย์ การศึกษายังเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาบุคคลให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล ความสำเร็จของการศึกษาไม่เพียงแต่ทำให้คนมีความรู้ความสามารถเท่านั้น แต่หมายถึงผลการศึกษาจะต้องทำให้ผู้เรียนสามารถมีชีวิตที่ดีขึ้น สามารถดำรงตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป้าหมายของการศึกษามุ่งเพื่อการเสริมสร้างสังคมที่พึงปรารถนาทั้งในแง่ที่สร้างชีวิตและสังคม

การให้การศึกษาเป็นการพัฒนาความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม สามารถสร้างความเจริญให้แก่ตนเองให้สมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และในขณะเดียวกันก็สามารถเป็นกำลังของชาติ ที่จะช่วยเหลือจรรโลงชาติให้มีความรุ่งเรือง ความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความเกษมสุขตามอุดมการณ์ของแต่ละชาติ (พนัส หันนาคินทร์. 2526 : 10) กระบวนการจัดการศึกษานั้น อาจจะแตกต่างกันออกไปตามสภาวะแวดล้อมทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง อันเป็นเครื่องกำหนดความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมนั้นๆ ว่า จะจัดการศึกษาอย่างไรจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการของคนในสังคมและเจตนารมณ์ของสังคมนั้นๆ

การจัดการศึกษาแบบใดก็ตาม การศึกษาย่อมมีลักษณะสำคัญอยู่ 3 ประการคือ ประการแรก การศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในแนวทางที่ปรารถนา ประการที่สอง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เป็นไปโดยจงใจ โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูงสุดไว้ และประการสุดท้าย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้กระทำเป็นระบบ มีกระบวนการอันเหมาะสม และผ่านสถาบันทางสังคมที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ด้านการศึกษา (วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2523 : 18 - 19) ในการจัดการศึกษานั้นสามารถจัดกระทำได้หลายรูปแบบ โดยผ่านกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบและไม่เป็นระเบียบแบบแผน และทั้งในและนอกโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถาบันหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นด้วยจุดประสงค์อันแน่นอน ในอันที่จะจัดและให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้มารับบริการคือ ผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักของแต่ละโรงเรียน ย่อมแตกต่างกันออกไปตามระดับของการศึกษา การจัดการศึกษาในแต่ละโรงเรียนจะบรรลุจุดมุ่งหมายโดยสามารถเปลี่ยนแปลงและละลายพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของแต่ละบุคคล แล้วหล่อหลอมพฤติกรรมใหม่ที่เป็นไปตามความต้องการของสังคม ให้มีคุณภาพได้สูงหรือต่ำเพียงใด ก็ย่อมขึ้นอยู่กับคุณสมบัติและพฤติกรรมของบุคคลที่ทำหน้าที่อยู่ในโรงเรียนนั้น ว่ามีคุณสมบัติและพฤติกรรมอันพึงปรารถนา ตามจุดมุ่งหมายของเจตนารมณ์และจุดประสงค์ของการให้การ

ศึกษาเพียงใด (พนัส หันนาคินทร์. 2526 : 18) ซึ่งบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการให้การศึกษานในโรงเรียนก็คือ ครู

ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการกำหนดคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และการเกิดพฤติกรรมใหม่ของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครูเป็นผู้ที่ต้องติดต่อกใกล้ชิดกับนักเรียนโดยตรง นักเรียนจะเรียนรู้และสามารถแสดงพฤติกรรมตรงตามจุดหมายปลายทางของหลักสูตรได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครูมากที่สุด แม้กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูจะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และเป็นเพียงส่วนหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวโยงกันคือ การบริหาร การนิเทศติดตามผล การวัดผลประเมินผล และการจัดบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนก็ตาม แต่กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูก็เป็นส่วนที่มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้การใช้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเป็นกิริยาอาการที่แสดงออก เมื่อเผชิญกับสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งการแสดงออกนั้นอาจเกิดจากอุปนิสัยที่ได้สั่งสม ความเคยชินอันได้จากประสบการณ์ หรือจากการศึกษาอบรมต่างๆ ที่ครูมีอยู่ ในขณะที่แสดงบทบาทครูตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย คือการฝึกหัด อบรมสั่งสอน ให้ผู้เรียนมีคุณภาพอันพึงประสงค์ที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สุทัศน์ แดงทอง 2528 : 2) จึงนับได้ว่ากระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเป็นกระบวนการผสมผสานของการจัดการศึกษาขั้นสุดท้ายที่จะก่อให้เกิดผลผลิตทางการศึกษา หากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่แสดงออกมาสอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของเด็ก ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนตามแนวทางที่คาดหวังไว้ในหลักสูตร และย่อมส่งผลให้การจัดการศึกษานั้นบรรลุถึงจุดหมายที่วางไว้ในที่สุด

ความสำเร็จของการศึกษาขึ้นอยู่กับครู ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างสำคัญ ในวงการศึกษานในอดีตครูมีบทบาทในฐานะผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ค่านิยมและความเชื่อทางสังคมให้แก่ศิษย์ พฤติกรรมการสอนของครูจึงแสดงออกในทางบอกเล่า บรรยาย ส่วนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนก็คือ การนั่งฟัง จดบันทึก ท่อง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2524 : 124) ต่อมาเกิดแนวคิดใหม่ทางการศึกษาว่า การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนนั้นไม่ใช่การพัฒนาความรู้ความจำอย่างเดียว เพราะลำพังความรู้ความจำอย่างเดียวไม่ช่วยให้นักเรียนดำรงตนอยู่ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข แต่จะต้องพัฒนานักเรียนให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2526 : 11-13)

เมื่อสภาพการณ์ แนวคิดทางการศึกษาและสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป การจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนของครูก็ต้องเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการศึกษา

ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูต้องพัฒนาตามแนวทางที่ต้องการของหลักสูตรด้วย เช่น หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้ระบุให้ครูต้องพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รู้จักเลือก ปรับปรุงเทคนิควิธีสอน ดัดแปลงแก้ไขวิธีสอนและจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนสนใจเรียนไม่เบื่อหน่าย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2524 : 70) แต่สภาพการณ์ที่เป็นจริงในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่า หลังจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแล้ว กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงตามแนวทางที่หลักสูตรต้องการเท่าที่ควร ครูยังคงสอนโดยการอธิบาย บอกให้จด อ่านท่องจำเนื้อหามากที่สุด ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนถามหรือแสดงความคิดเห็นมากนัก นักเรียนมีโอกาสพูดหรือแสดงความคิดเห็นเริ่มน้อยที่สุด จึงทำให้กระบวนการในการจัดกิจกรรมในแต่ละโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จตามที่หลักสูตรต้องการ

กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจะส่งเสริมการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การเตรียมการสอนมีความจำเป็นสำหรับครู เพราะเป็นขั้นแรกของการสอนและเป็นแนวทางให้ครูเลือกกิจกรรมการเรียนได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน เพื่อที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ซึ่งครูไม่เพียงแต่จะรู้เนื้อหาเท่านั้น ยังต้องรู้จักเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อีกด้วย การใช้สื่อการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูจะต้องรู้จักเลือกและเข้าใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลต่อการเรียนอย่างคุ้มค่า การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าครูสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน นักเรียนทำงานอย่างมีความสุข มีชีวิตชีวา มีความกระตือรือร้นในการทำงาน การเรียนการสอนก็จะมีประสิทธิภาพ และสิ่งที่สำคัญที่จะดูว่าการเรียนการสอนนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นหรือไม่ ครูจะต้องตรวจสอบจากการวัดผลประเมินผลของนักเรียน เพื่อที่จะได้ทราบความก้าวหน้าของนักเรียน

ในการจัดการเรียนการสอนจะบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะต้องพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพของครูจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและควรศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ทราบว่าครูผู้สอนมีกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละด้านเป็นเช่นใด ควรที่จะต้องปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา

เพียงใด ส่วนในเรื่องของการพัฒนากระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูจะให้ มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงเพื่อให้ครูสามารถที่จะนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนต่อไปได้นั้น สิ่ง สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงคือ ความต้องการที่แท้จริงของครูว่าครูต้องการพัฒนาตนในด้าน ไตมากน้อยเพียงใด เพราะการพัฒนาที่ดีและก่อให้เกิดประสิทธิภาพนั้นควรเป็นการพัฒนาที่เกิด จากความต้องการของผู้ที่ได้รับการพัฒนาเท่านั้น จึงจะบรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์อย่างแท้ จริง

จากหลักการและเหตุผลตลอดจนสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย เพื่อศึกษากระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรง เรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ อำเภอสโน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมและการสร้าง บรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล เพื่อจะนำข้อมูลเหล่านั้นมาหาแนวทางใน การปรับปรุง พัฒนาการกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพต่อ ไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนราษฎร์ บำรุงศิลป์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียน การสอน การควบคุมและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล โดย จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล โดยจำแนกตาม อายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนและความต้องการ พัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ผลการวิจัยอาจเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงกระบวนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ที่เป็นจริง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนาปรับปรุงกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมาย

2. เป็นประโยชน์ต่อครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่ได้ทราบถึงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ทำให้ทราบถึงระดับความต้องการในการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการพัฒนาครู อีกทั้งเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ เพื่อให้สอดคล้องตอบสนองความต้องการของครูได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

ก. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การเตรียมการสอน
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน
4. การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน
5. การวัดผลและการประเมินผล

ข. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่กำลังปฏิบัติงานการสอนในโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ ปีการศึกษา 2541 จำนวน 107 คน

ค. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ จำแนกเป็น
 - 1.1 อายุ จำแนกเป็น 2 ช่วงคือ
 - 1.1.1 อายุต่ำกว่า 30 ปี
 - 1.1.2 อายุ 30 ปีขึ้นไป
 - 1.2 ประสบการณ์การทำงาน
 - 1.2.1 ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี
 - 1.2.2 ประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป

1.3 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น 2 ระดับคือ

1.3.1 วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

1.3.2 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ในภาพรวมและรายด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 การเตรียมการสอน

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน

2.4 การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

2.5 การวัดผลและการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล ซึ่งจำแนกตามรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 การเตรียมการสอน หมายถึง การที่ครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักการเรียนรู้ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรจากหนังสือหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร มีการวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า จัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน ตลอดจนทำแผนการสอนไว้พร้อมก่อนทำการสอนจริง

1.2 การจัดกิจกรรมการสอน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่ครูนำมาใช้สอนประกอบด้วยการอธิบาย การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ การสาธิตให้นักเรียนดู การให้นักเรียนเรียนจากแบบเรียน การมอบหมายงานให้นักเรียนทำ การให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเอง การให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด การอภิปรายกลุ่ม และวิธีอื่นๆ อีก รวมทั้งการที่ครูแสดงออกเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมตามวิธีสอนที่ครูนำมาใช้นั้นให้ดำเนินต่อเนื่องไปโดยตลอด

1.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การที่ครูจัดหาและนำอุปกรณ์การสอนมาใช้ประกอบในการสอน และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้อุปกรณ์นั้นๆ ด้วย

1.4 การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การที่ครูควบคุมพฤติกรรมนักเรียนขณะอยู่ในชั้นเรียนในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตย ได้แก่ ให้นักเรียนตั้งข้อตกลงร่วมกัน ให้นักเรียนประเมินผลและพิจารณาตนเอง และจัดบรรยากาศในห้องเรียน ได้แก่

การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน การจัดโต๊ะเก้าอี้ การจัดมุมอุปกรณ์ มุมหนังสือ โดยนักเรียนมีส่วนในการทำกิจกรรมนั้น

1.5 การวัดผลและการประเมินผล หมายถึง การที่ครูแสดงออกในลักษณะต่างๆ เพื่อที่ครูจะได้ทราบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ หรือทักษะพื้นฐานในวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์นั้นๆ ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่

2. ความต้องการพัฒนาตนของครู หมายถึง ความมุ่งหวังหรือความประสงค์ของครูที่จะพัฒนาตนให้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ทางการสอน เพื่อจะได้นำความรู้ไปพัฒนาเด็กให้มีความรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามลักษณะกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความหมายและขอบข่ายของการสอน
2. แนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. พฤติกรรมการสอนทั่วไป
4. พฤติกรรมการการสอนของครู
 - 4.1 การเตรียมการสอน
 - 4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 4.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน
 - 4.4 การจัดบรรยากาศการเรียนการสอน
 - 4.5 การวัดผลและประเมินผล
5. การพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู
 - 5.1 การพัฒนาครู
 - 5.2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น หลักสูตร แผนการสอน การเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อม กระบวนการจัดกิจกรรม การบริหารโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน ตลอดจนครูผู้สอน ถ้าหากวิเคราะห์โดยละเอียดรอบครอบแล้ว จะพบว่าองค์ประกอบเกี่ยวกับครูสำคัญที่สุด ครูเป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในการจัดดำเนินกิจกรรมการสอนในห้องเรียน ครูเป็นผู้นำและเป็นผู้มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

การสอนเป็นเรื่องของครูกับนักเรียน หรือเป็นเรื่องของคนกับคน เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลง เป็นเรื่องของการมีชีวิตชีวา ซึ่งต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมอยู่เสมอ การศึกษาหรือการเสาะแสวงหาแนวทางเพื่อปรับปรุง เทคนิคการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูพึงกระทำเพื่อประสิทธิภาพการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น (กวีณย์ เสงพานิช. 2528 : 12)

ความหมายและขอบเขตของพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวและไม่ว่าบุคคลอื่นจะสังเกตเห็นการกระทำที่เกิดขึ้นหรือไม่ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2526 : 112) และพฤติกรรมโดยทั่วไปจะมี 2 ลักษณะ ได้แก่

1. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้วคนอื่นสามารถเห็นได้ วัดได้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5
2. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้วคนอื่นไม่สามารถเห็นได้ชัดเจนด้วยตนเอง มีลักษณะเป็น

พฤติกรรมภายใน ได้แก่ ความรู้สึก การรับรู้ การจำ การคิด หรือการตัดสินใจ เป็นต้น

การสอน การสอนเป็นศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งไม่สามารถอธิบายให้เห็นเด่นชัดได้ด้วยคำพูด เพราะการสอนเป็นเทคนิค ซึ่งต้องอาศัยใจรักในการสอน ขณะเดียวกันการสอนก็เป็นศาสตร์เช่นกัน คือจะต้องมีการคิดเป็นระเบียบ มีการเตรียมการสอนที่เป็นระบบ มีองค์ประกอบที่ดีอันเป็นคุณลักษณะของครูที่ดี (บุญชม ศรีสะอาด. 2537 : 2) อย่างไรก็ตาม คำว่าการสอนก็มีนักการศึกษาพยายามให้ความหมายไว้หลายๆ ลักษณะ เช่น

คาร์เตอร์ วี กูด (Good. 1959 : 213) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการสอนใน Dictionary of Education เป็น 2 นัย คือ

1. การสอน หมายถึง การกระทำอันเป็นการอบรม สั่งสอนนักเรียนตามสถานศึกษาโดยทั่วไป
2. การสอน หมายถึง การจัดสภาพการณ์ สถานการณ์ หรือกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักเรียนหรือผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเกิดการเรียนรู้โดยง่าย

คิมเบล ไวล์ส (Wiles. 1975 : 10) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การสอน คือ การชี้แนะ หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ จัดหาวัสดุและส่งเสริมให้คิดทำสิ่งต่างๆ ที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็น
2. การสอน คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ โดยที่ผู้สอนเป็นผู้รวบรวมความรู้แล้วจัดความรู้ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ตามความจริงให้ง่ายและน่าสนใจ เพื่อสะดวกแก่การที่ผู้เรียนจะได้เข้าใจและรับไว้ได้
3. การสอน คือ การที่ผู้สอนทำงานร่วมกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักคิด รู้จักทำด้วยตนเอง
4. การสอน คือ การแนะแนวทางให้แก่ผู้เรียน โดยใช้วิธีสอนแบบต่างๆ และกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเจริญงอกงาม และพัฒนาการในทางที่พึงปรารถนา ตรงกับจุดประสงค์ของการศึกษา

การสอนนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องของผู้สอนฝ่ายเดียว และการเรียนก็ไม่ใช่เรื่องของผู้เรียนฝ่ายเดียว แต่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจำเป็นต้องทำงานร่วมกันในการเรียนการสอน ความหมายของการสอนจึงมองได้ในรูปของการนำไปใช้ และการนำไปเกี่ยวข้องกับส่วนอื่นๆ ของการศึกษา ดังที่ วิลเลียม เอ็ม อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1974 : 161) สรุปความหมายของการสอนในรูปแบบของการนำไปใช้ ควรประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหา หมายถึง จะสอนอะไรให้แก่เด็ก ส่วนวิธีสอนก็คือจะสอนอย่างไร
2. จุดประสงค์ของการสอน หมายถึง การเรียนรู้ของเด็ก ส่วนวิธีสอนก็คือ ทางที่จะนำเด็กให้บรรลุถึงการเรียนรู้ดังกล่าว

3. ผลที่ได้รับจากการสอน หมายถึง สิ่งที่ปรากฏให้เห็นเนื่องจากประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการสอน ก็คือ ทำอย่างไรเด็กจึงจะเกิดการเรียนรู้ขึ้น

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการสอนในทฤษฎีต่างๆ กัน เช่น การสอน คือ กลวิธีต่างๆ ที่จะชักจูงหรือแนะนำให้ผู้เรียนเจริญไปตามทิศทางที่ครูต้องการ การสอน คือ กรรมวิธีในการจัดกิจกรรม วัสดุ และแนะแนวทางที่จะให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ทั้งการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

จากความหมายของคำว่า “พฤติกรรม” และ “การสอน” พอสรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอน คือ การกระทำหรือกิจกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ การกระทำใดก็ตามที่ครูแสดงออกที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน ก็เรียกว่าพฤติกรรมการสอน ในทางตรงกันข้าม การกระทำใดก็ตามที่นักเรียนแสดงออก ก็เรียกว่าพฤติกรรมการเรียน ทั้งพฤติกรรมการสอนและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด คือ พฤติกรรมการเรียนจะดำเนินไปด้วยดีนั้นย่อมจะต้องอาศัยพฤติกรรมการสอนที่ดีของครูด้วย ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมการสอน จึงมุ่งหมายถึงพฤติกรรมที่ครูแสดงออกทุกๆ อย่างที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

พฤติกรรมของครูส่วนใหญ่จะเป็นผลจากลักษณะที่แท้จริงของตัวครูเองกับผลที่เกิดจากการศึกษาอบรมของครู และตัวการที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมการสอนของครู ได้แก่ จิตวิทยาการศึกษา ความต้องการ ความเชื่อ ค่านิยม และแรงจูงใจ ความสำคัญของครูซึ่งอยู่ที่พฤติกรรมการสอน ซึ่ง ฮีรยัทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา (ฮีรยัทธ์ เสนีวงศ์. 2524 : 121 - 141) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการสอนของครูไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมการสอนของครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. สมรรถภาพเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และอุปนิสัย หรือบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดความสามารถในการกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์ได้ ครูที่ดีและมีประสิทธิภาพในการสอนจึงจำเป็นต้องมีสมรรถภาพด้านการปฏิบัติการสอน

3. พฤติกรรมการสอนของครูแสดงออกได้หลายลักษณะต่างๆ กัน การที่ได้ทราบพฤติกรรมการสอนของครูที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จะช่วยให้ทราบแนวโน้มของพฤติกรรมการสอนของครูว่าเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ตามหลักการหรือไม่ อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนและควบคุมพฤติกรรมการสอนของครูได้

4. ความเข้าใจ แนวคิดของบทบาทและเข้าใจตนเองจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของครูได้ดีขึ้น

5. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพ สาเหตุแห่งพฤติกรรมการสอนของครูด้านการปฏิบัติการสอน จะช่วยให้ครูปรับปรุงแก้ไข ควบคุม และพัฒนาพฤติกรรมการสอนของตนได้

แนวคิดทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

หลักจิตวิทยาเป็นรากฐานสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนนั้นนักการศึกษาได้พยายามศึกษาทฤษฎีทางจิตวิทยาที่จะนำมาช่วยในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้ครูจะต้องมีความเข้าใจในตัวเด็ก เข้าใจระบบพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็ก เพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก การจัดกิจกรรมต่างๆ จึงจะได้ผล แนวคิดทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนในปัจจุบันมีหลายแนวคิดที่ครูผู้สอนจะได้ศึกษาให้เกิดความเข้าใจ

ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์

เพียเจต์ (Piaget) นักจิตวิทยาและนักปราชญ์ชาวสวิส มีความสนใจพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก เขาศึกษาค้นพบว่า เด็กแต่ละวัยมีพัฒนาการทางสมองแตกต่างกันไป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กควรจัดให้เหมาะสมกับวัยด้วย ซึ่งทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์มีสาระสำคัญดังนี้

1. อายุเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาการทางสติปัญญานั้นคือ การพัฒนาทางสติปัญญาจะเป็นไปตามอายุ และการพัฒนาแต่ละขั้นจะต่อเนื่องกันไปตามลำดับไม่กระโดดข้ามขั้น
2. การกระทำเป็นพื้นฐานทำให้เกิดความคิด ดังนั้นการเรียนการสอนเด็กที่มีอายุน้อยเท่าไร ก็ต้องให้เด็กได้รับประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัด ให้เด็กลงมือกระทำด้วยตนเองมากเท่านั้นจึงจะเกิดความรู้ความเข้าใจ ในระดับ ป.1 - 6 เด็กจะคิดหาเหตุผลได้จากการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งที่มีตัวตน วัตถุที่มีรูปทรงหรือเหตุการณ์จริง

3. การสอนให้เกิดความเข้าใจจนพบความสำเร็จ จะต้องมียุทธวิธีประกอบ 4 อย่าง

3.1 เด็กจะต้องมีวุฒิภาวะ

3.2 เด็กเล็กๆ จะต้องจัดกิจกรรมที่ได้ลงมือกระทำกิจกรรมในการเรียนการสอนให้มาก

3.3 พยายามจัดกิจกรรมที่ให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อจะได้ใช้ภาษาสัญลักษณ์ต่างๆ ในการทำงานร่วมกัน อันจะก่อให้เกิดขบวนการสังคมประกิต ผูกให้อยู่ในสังคมได้อย่างดีตั้งแต่เล็ก

3.4 เด็กเมื่อได้รับความรู้ใหม่ก็จะพยายามปรับตัวให้เกิดความสมดุลกับความรู้เก่าให้มีการต่อเนื่องกัน มีการเชื่อมโยงกัน โดยอาศัยการฝึกฝน หรือฝึกหัด จนเกิดการยอมรับมีความเข้าใจเรียกว่า เกิดภาวะสมดุล

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์

บรูเนอร์ (Brunner) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน บรูเนอร์ได้เสนอแนะให้ใช้วิธีสอนแบบค้นพบในการสอนให้มากที่สุด เพื่อให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทฤษฎีของบรูเนอร์มีสาระสำคัญดังนี้

1. การสอนวิชาใดๆ ก็ตามสามารถนำมาสอนให้เข้าใจได้ในทุกระดับ ถ้าครูผู้สอนรู้จักจัดเนื้อหาวิชาและวิธีสอนให้เหมาะสมกับวัย

2. หน้าที่ของครูคือ ผู้แนะแนวทางในการเรียนมากกว่าที่จะเป็นผู้คอยบอกความรู้เสียเอง นั่นคือ ให้หลีกเลี่ยงการสอนแบบบรรยายให้มากที่สุด

3. ปรัชญาพื้นฐานในการเรียนรู้คือ ให้เด็กค้นพบความรู้ด้วยตนเอง คือให้เด็กรู้จักค้นหาความรู้และรู้จักแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4. การวางแผนการสอนและการเตรียมการสอนมาดี ย่อมก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

5. การวัดผลต้องสัมพันธ์กับการสอน อย่างมุ่งวัดความจำ

6. เด็กจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าบอกให้ทราบวัตถุประสงค์ของบทเรียนแต่ละบท

7. นักเรียนสามารถเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงานได้จึงควรให้ทำงานเป็นกลุ่ม

ทฤษฎีการสอน

การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องรู้วิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยทฤษฎีการสอนต่างๆ และหลักทางจิตวิทยาการสอนมาผสมผสานและประยุกต์ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับจุดประสงค์ของเนื้อหา

1. ทฤษฎีแห่งการฝึกฝน (Drill Theory) เน้นเรื่องการฝึกฝนการทำแบบฝึกหัดมากๆ ซ้ำๆ จนกว่าเด็กจะเกิดความเคยชินกับวิธีการนั้นๆ โดยเชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ถ้าได้ฝึกและทำซ้ำๆ อยู่

เสมอๆ ดังนั้นวิธีสอนของครูจึงเริ่มด้วยการให้ตัวอย่าง บอกสูตรและกฎเกณฑ์ ส่วนนักเรียนก็ต้องไปทำแบบฝึกหัดมากๆ จนกระทั่งเกิดความชำนาญ ซึ่งในปัจจุบันนักการศึกษาได้ยอมรับว่าการฝึกฝนเป็นสิ่งจำเป็น แต่ทฤษฎีนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการคือ

- 1.1 เนื่องจากเด็กต้องท่องจำ จึงเป็นเรื่องยากสำหรับเด็ก
- 1.2 เด็กไม่อาจจำข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ได้รับมาแล้วทั้งหมด
- 1.3 เด็กจะขาดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนเป็นเหตุให้เกิดความสับสนและอาจลืมสิ่งที่เรียนได้ง่ายๆ

2. ทฤษฎีเชื่อมโยงจิตสำนึก (Apperception) ของแฮร์บาร์ต (Harbart) เป็นทฤษฎีเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้ที่เร้าความสนใจและสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนเสียก่อนด้วยกิจกรรมที่ใช้รูปธรรมเป็นสื่อการเรียนรู้หรือสถานการณ์ต่างๆ เป็นกระบวนการเชื่อมโยงต่อความคิดให้เข้าไปในความคิดที่เก็บสะสมไว้

3. ทฤษฎีเชื่อมโยงสภาพการณ์จากสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Connectionism S - R bond) ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) เป็นการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกฎการเรียนรู้ 3 กฎ คือ

3.1 กฎของการฝึกฝนหรือการกระทำซ้ำ (The Law of Exercise or Repetition) การตอบสนองของสิ่งเร้ามาบ่อยครั้งเท่าใด สิ่งนั้นย่อมจะอยู่คงทนเท่านั้น และหากไม่ได้ปฏิบัติตัวเชื่อมนั้นจะอ่อนกำลังลง

3.2 กฎแห่งผล (Law of Effect) หรือกฎแห่งความพึงพอใจและความเจ็บปวด การตอบสนองจะมีกำลังขึ้นหากเกิดความพึงพอใจตามมา และจะอ่อนลงเมื่อเกิดความไม่พอใจ

3.3 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กระแสประสาทที่มีความพร้อมที่จะกระทำและได้กระทำเช่นนั้น จะก่อให้เกิดความพอใจ แต่ถ้ายังไม่พร้อมจะต้องทำย้อมทำให้เกิดความรำคาญ

4. ทฤษฎีแห่งเหตุบังเอิญ (incidental - Learning Theory) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า เด็กจะเรียนได้ดีเมื่อเกิดความต้องการหรืออยากรู้ อยากเห็น แต่ในการปฏิบัติจริงเหตุการณ์จะไม่เกิดขึ้นบ่อยนัก ดังนั้นถ้าไม่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นทฤษฎีก็ไม่บังเกิดผล

5. ทฤษฎีการเรียนรู้ความคิดรวบยอด ทฤษฎีนี้ต้องให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะและเห็นความแตกต่าง รวมทั้งสามารถสรุปรวบยอดได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้เรียนหรือสิ่งที่เรียนมาก่อน รวมทั้งความสามารถด้านเชาวน์ปัญญาและความคิด ความสามารถในการรับรู้ มีความจำ มีสภาพความมั่นคงทางอารมณ์ มีความอยากในการเรียน ซึ่งเป็นส่วนประกอบทั่วไปของการเรียนรู้

จากทฤษฎีการสอนที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าทฤษฎีต่างๆ เหล่านี้มีความสำคัญที่ครูผู้สอนควรคำนึงในการเตรียมการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทั้งนี้ครูผู้สอนจะต้องรู้จักนำแนวคิดของทฤษฎีต่างๆ มาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา สภาพโอกาสและวัยของผู้เรียน

พฤติกรรมการสอนทั่วไป

พฤติกรรมกรรมการสอนทั่วไป เป็นพฤติกรรมที่ไม่เจาะจงเฉพาะพฤติกรรมที่ครูแสดงในห้องเรียน แต่จะรวมถึงพฤติกรรมภายนอกห้องเรียน และพฤติกรรมส่วนตัวของครูด้วย ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะสร้างและครอบคลุมถึงพฤติกรรมครูทั้งหมดขณะอยู่ในโรงเรียน เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาทุกด้าน

ลักษณะของการปฏิบัติงานของครูที่สามารถสังเกต ติดตามผลได้เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูที่เกี่ยวข้องกับการสอนในโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ประเภท ดังนี้

1. การสอน ได้แก่พฤติกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อพัฒนานักเรียนในทุกๆ ด้าน เช่น การอธิบายเนื้อหาในวิชาการต่างๆ การถามคำถาม การชมเชย เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้จะปรากฏในช่วงเริมสอนของครูตามตารางสอน และอาจมีได้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
2. การอบรม คือ พฤติกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อมุ่งพัฒนาลักษณะนิสัยในด้านต่างๆ เช่น นิสัยในการรักษาความสะอาด ความซื่อสัตย์ ความอ่อนน้อม ฯลฯ โดยที่พฤติกรรมของครูเป็นไปในลักษณะจูงใจให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง และการปฏิบัติตาม พฤติกรรมเหล่านี้จะปรากฏในช่วงเริมสอน ช่วงเริมว่าง ช่วงเริมกิจกรรม ก่อนเข้าเรียน ก่อนเลิกเรียน หรือในเวลาพัก ทั้งในและนอกห้องเรียน
3. การปกครอง หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อควบคุมความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน หรือพฤติกรรมที่ครูใช้เพื่อมุ่งจะเปลี่ยนหรือแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนไปในทิศทางที่ครูประสงค์ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน ลงโทษ เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในโรงเรียน
4. การวัดผลงานและตรวจผลงาน เช่น ตรวจสมุดงาน การบ้าน หรือดูแลควบคุมให้นักเรียนทำแบบทดสอบ ตลอดจนการสังเกตพัฒนาการของนักเรียนเพื่อให้คะแนน เป็นต้น
5. การทำงานธุรการ หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อให้การดำเนินงานของห้องเรียนและโรงเรียนเป็นไปตามระเบียบแบบแผน และราบรื่น เช่น การทำบัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำชั้น การจัดหรือควบคุมให้นักเรียนจัดห้องเรียน ห้องประชุม การทำหน้าที่การเงินของโรงเรียน การต้อนรับแขก ผู้ปกครองที่มาเยี่ยม เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นได้ทุกโอกาส

6. การจัดกิจกรรมพิเศษของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียน เช่น การจัดกีฬา การควบคุมดูแลการแสดงต่างๆ อันเป็นกิจกรรมของโรงเรียน การนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาพูด เป็นต้น

7. การติดต่อกับหน่วยงานอื่นและชุมชน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อการติดต่อสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป โรงเรียนอื่น และหน่วยงานอื่น

8. การปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวกับการให้การศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงนอกเหนือจากข้อ 1 - 7 เช่น การทำบันทึกการสอน การทำอุปกรณ์การสอน การประชุมภายในโรงเรียน การอ่านหนังสือวิชาการ การเข้ารับการอบรมในโครงการต่างๆ การศึกษาต่อในสถาบันต่างๆ นอกเวลา หรือเป็นวิทยากรในการอบรมครู เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา

9. การปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือจากข้อ 1 - 8 เช่น การพูดคุยกันระหว่างเพื่อนครู การพักผ่อน อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น (ธีระ รุญเจริญ. 2523 : 31 - 37)

พฤติกรรมการสอนของครู

งานสำคัญของโรงเรียนคือ การให้การศึกษาแก่นักเรียนผู้ที่จะให้การศึกษาแก่นักเรียนก็คือ ครู ครูเป็นผู้ที่ทำงานอันมีผลโดยตรงต่อชีวิตความเป็นไปของนักเรียน (พนัส หันนาคินทร์. 2526 : 48) เนื่องจากครูคือ ผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน ดังนั้นภารกิจหลักของครูก็คือการสอนหรือการให้การศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2524 : 123) โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดในการที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาตามหลักสูตร ด้วยเหตุที่พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครูอย่างใกล้ชิด ครูจึงเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในหลายๆ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการศึกษา พฤติกรรมที่ครูแสดงออกในการสอนจึงมีส่วนช่วยส่งเสริมหรืออุดหนุนการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอันมาก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2524 : 128)

พฤติกรรมการสอนของครูย่อมมีองค์ประกอบสำคัญที่คล้ายคลึงกับการเกิดพฤติกรรมทั่วไปคือขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของครูและสถานการณ์แวดล้อมตัวครู ในขณะที่จะแสดงพฤติกรรมการสอนนั้นๆ การที่ครูกระทำหรือแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมานั้น เขาได้รับอิทธิพลจากแรงกดดันทั้งภายนอกและภายในตัวของเขา แรงกดดันจากภายนอกนั้นเกิดจากนักเรียน เพื่อนร่วมงาน โรงเรียน ตลอดจนสภาพสังคมรอบตัวครู แรงกดดันภายในเกิดจากความขัดแย้งในบทบาทภายใน เป็นต้น ถ้าครูสามารถเข้าใจพฤติกรรมที่ตนแสดงออกได้แล้วก็จะสามารถบังคับใจตนเองได้ และเมื่อบังคับใจตนเองได้ก็จะนำไปสู่การควบคุมการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนได้ดีขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2524 : 129)

สังัด อุทรานันท์ (สังัด อุทรานันท์. 2532)ได้แบ่งพฤติกรรมการสอนของครูไว้ 3 ประการ คือ

1. ก่อนสอน ครูควรเตรียมการสอน ก่อนที่จะสอนทุกครั้ง คิดถึงจุดประสงค์ของการสอน การเลือกเนื้อหาสาระ วิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อ การวัดผลประเมินผล
2. ระหว่างสอน เริ่มตั้งแต่การนำเข้าสู่บทเรียน การดำเนินการสอน การสรุป และการประเมินผล
3. หลังสอน เมื่อประเมินผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้แล้ว ก็นำมาเป็นข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ (สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ. 2530 : 60) กล่าวถึงพฤติกรรมการสอนของครูที่หลักสูตรต้องการ มีดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
2. เตรียมการสอนอย่างดีทุกครั้งก่อนทำการสอน
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน
4. ใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและประเมินผลการสอนทุกชั้นตอน
5. ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมโดยตลอด
6. ครูจัดสถานการณ์การเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรและนำไปใช้ได้จริง

บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด. 2524 : 1) กล่าวว่าคุณภาพการสอนที่ดีของครูอยู่ที่ พฤติกรรมการสอนของครู ดังนี้

1. การชี้แนะ หมายถึง การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนรวมทั้งกิจกรรมและงานที่จะต้องปฏิบัติตลอดภาคเรียนให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน
2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้โอกาสแก่นักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
3. การเสริมแรง หมายถึง การชมเชย การตำหนิและการให้รางวัลแก่นักเรียนตามความเหมาะสม
4. การให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง คือ การมอบหมายงานให้นักเรียนทำ ครูจะต้องตรวจและส่งคืนให้นักเรียนทราบดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านเพื่อนักเรียนได้แก้ตัวใหม่

นักการศึกษาจึงพยายามสร้างเครื่องมือสำหรับสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในห้องเรียนเพื่อสำรวจว่าควรจัดประสบการณ์อย่างไร จึงจะช่วยให้การสอนประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

แฟลนเดอร์ (Flander) (สุทัศน์ เตกทอง. 2528 : 18 ; อ้างอิงจาก Flander. 1970 : 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสำคัญในการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมในห้องเรียนดังนี้

1. เพื่อให้ครูพัฒนาพฤติกรรมและสามารถควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนได้
2. เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน กับผลการเรียนรู้ของนักเรียน
3. การวิเคราะห์พฤติกรรมช่วยให้นักเรียนปรับตัวได้ดีขึ้น
4. มุ่งศึกษาพฤติกรรมที่สังเกตได้

จากพฤติกรรมการสอนและจุดมุ่งหมายสำคัญในการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรและงานวิจัยต่างๆ แล้วนำมาจัดรวบรวมเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้เป็น 5 ลักษณะ เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนมีความจำเป็นสำหรับครูอย่างยิ่ง เพราะการเตรียมการสอนจัดเป็นขั้นแรกของการสอนที่มีระบบและจะเป็นแนวทางให้ครูเลือกกิจกรรมเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนตามบทเรียนนั้นๆ ซึ่งในการเตรียมการสอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องเตรียมทุกครั้งที่จะทำการสอน (ลักษณะ อินทจักร. 2538 : 90)

การเตรียมการสอนเป็นการวางแผนล่วงหน้าของครูว่าจะสอนอะไร ใช้เวลามากน้อยเท่าใด จะจัดกิจกรรมอย่างไร และจะต้องใช้อุปกรณ์การสอนอะไรบ้าง แล้วจึงจัดเตรียมตัวครูและนักเรียน และสภาพแวดล้อมให้พร้อมสำหรับการเรียนเรื่องนั้นๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2524 : 77)

ดังนั้นการเตรียมการสอนจึงเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้า หรือการวางแผนการสอนล่วงหน้าเกี่ยวกับการเลือกวิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ซึ่งจะต้องให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื้อหาที่จะสอนและเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด (ประดิษฐ์ อินทร์บุรี. 2535 : 25)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 66 - 69) ได้แบ่งการเตรียมการสอนออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

1. การเตรียมตัวของครูผู้สอน แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ

1.1 การเตรียมตัวในระยะยาวหรือการเตรียมตัวโดยทั่วไป หมายถึง การศึกษาและทำความเข้าใจหลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อให้รู้ว่าจะสอนอะไรแก่เด็ก และสอนไปทำไม จะสอนเด็กให้เป็นคนในลักษณะใด กระทำได้โดยเข้ารับการอบรมจากครูใหญ่ วิทยากร หรือศึกษานิเทศก์ และตัวครูผู้สอนศึกษาจากเอกสารต่างๆ เพิ่มเติมคือ ศึกษาจากตัว

หลักสูตร ศึกษาเอกสารอื่นๆ ที่ประกอบตัวหลักสูตร เช่น แผนการสอนคู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด ตลอดจนสื่อการสอนอื่นๆ และศึกษาวิธีการวัดและการประเมินผล การเรียนตลอดจนการใช้แบบฟอร์มต่างๆ ตามหลักสูตรใหม่

1.2 การเตรียมตัวในระยะสั้นหรือการเตรียมตัวเพื่อจะสอนในแต่ละวัน ตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในตารางสอน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 ดูกำหนดการสอนและตารางสอน ว่าเรื่องที่จะสอนต่อไปเรื่องอะไร ใช้เวลากี่คาบ แล้วดูแผนการสอนหรือคู่มือครูกลุ่มนั้นๆ เพื่อศึกษาความคิดรวบยอด จุดประสงค์ เนื้อหา และรายละเอียด กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผลหรือการประเมินผลของบทเรียน

1.2.2 เตรียมที่จะสอนในแต่ละครั้ง โดยศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี และศึกษากิจกรรมที่จะต้องในแต่ละกิจกรรม เพื่อกำหนดเวลาและขั้นตอนการประกอบกิจกรรมให้เหมาะสม

2. บันทึกการสอน เป็นสิ่งจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องทำ แม้ว่าในแผนการสอน คู่มือครู ได้เตรียมการไว้ให้ครูจนถึงได้ว่าเป็นบันทึกการสอนที่เกือบจะสมบูรณ์ก็ตาม แต่เนื่องจากครูจะต้องสอนในหลายๆ วิชา จึงอาจทำให้สับสนหรืออาจหลงลืมได้ ประกอบกับแผนการสอนที่เตรียมไว้แบบรวมเป็นชุดๆ ครูจึงต้องนำมาแบ่งใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับจำนวนคาบในแต่ละวันหรือแต่ละครั้งที่สอน โดยทำรูปกำหนดการสอนและตารางสอน ฉะนั้นการทำบันทึกการสอนของครูจึงควรมีความมุ่งหมายที่จะเป็นการเตือนความจำของครู โดยมีรูปแบบง่ายๆ ซึ่งอาจบันทึกไว้ในช่องหมายเหตุของกำหนดการสอนที่ทำอย่างละเอียดก็ได้

สุพิน บุญชูวงศ์ (สุพิน บุญชูวงศ์. 2538 : 6) ได้กล่าวว่า การสอนจะมีคุณภาพไม่ได้ หากครูมิได้วางแผนและเตรียมการสอนดีพอ การวางแผนและการเตรียมการสอนมีหลักการสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ต้องเขียนแผนการสอนที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่จะสอน หัวเรื่องกำหนดความคิดรวบยอด จุดประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอนและการประเมินผล

2. ต้องมีการรวบรวมข้อมูลและเนื้อหาสาระที่จะสอน ตามหัวเรื่อง และความคิดรวบยอด และจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน

3. ต้องมีการวางแผนผลิต หรือจัดหาสื่อการเรียนการสอน เพื่อใช้ในกิจกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอน

4. ต้องเตรียมแผนทดสอบ สำหรับให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

5. ต้อง “ซ้อมสอน” เพื่อจัดลำดับขั้นตอนการสอนให้ตนเองแน่ใจว่าจะสอนนักเรียนได้ดี และมีประสิทธิภาพ

บุญช่วย จันทพรหม (บุญช่วย จันทพรหม. 2524 : 20 - 22) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และประโยชน์ในการเตรียมการสอนไว้ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ก่อนสอน โดยวิเคราะห์ผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน วัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นมีทั้งแบบที่กำหนดไว้กว้างๆ และกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะที่เรียกว่าจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงนักเรียนว่ามีความสามารถทำอะไรได้บ้าง โดยยึดหลักสูตรเป็นสำคัญ

2. การประเมินความสามารถก่อนสอน เพื่อจะได้ทั้งความรู้ใหม่ หรือสิ่งที่เรียนนั้น ประสมประสานกับความรู้ความสามารถของนักเรียนได้ดีและสามารถแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถเดิมได้ด้วย

3. การเตรียมกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นหลักสำคัญ คือ ความต้องการของผู้เรียน การสนใจ การฝึกหัดหรือทักษะการจัดลำดับก่อน - หลัง ให้สัมพันธ์กับการเลือกวัสดุการสอน ที่จะช่วยประกอบบทเรียนและการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม

สำหรับประโยชน์ของการเตรียมการสอน ก็คือ

1. ช่วยให้การเรียนการสอนของครูดีขึ้น เพราะครูได้คำนึงถึงความมุ่งหมายของบทเรียนหาวิธีการที่จะทำให้บทเรียนง่ายขึ้น โดยการใช้อุปกรณ์การสอนและการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

2. ช่วยให้ครูสอนด้วยความมั่นใจยิ่งขึ้น

3. ช่วยให้ผู้เรียนเลื่อมใส ศรัทธาในตัวครู

4. ช่วยให้การสอนของครูเป็นระเบียบเนื้อหาวิชาต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

5. ช่วยให้การสอนของครูเป็นที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ

6. เป็นหลักฐานให้ครูทราบว่า นักเรียนได้เรียนอะไรไปบ้าง และพร้อมที่จะเรียนอะไร

7. ช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ลักษณะ อินทะจักร (ลักษณะ อินทะจักร. 2538 : 91) ได้กล่าวถึงการเตรียมการสอนจะเป็นการช่วยครูผู้สอนได้โดยตรง คือ

1. ช่วยให้ครูรู้สึกปลอดภัยและมีความเชื่อมั่นในการสอน เพราะครูได้มีการเตรียมการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน ตลอดจนเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สอนด้วย เช่น ในการยกตัวอย่างหรือสาธิตประกอบการสอน ครูจะทำด้วยความมั่นใจ

2. ช่วยให้ครูมีความรอบคอบเกี่ยวกับการใช้วัสดุ อุปกรณ์ กิจกรรม และจัดเวลาได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและกิจกรรม

3. ช่วยให้ครูพิจารณาเนื้อหาวิชาที่จะสอนได้อย่างรอบคอบ เหมาะสมกับระดับชั้น และความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งความต้องการและความสนใจอีกด้วย

4. ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุง วิธีการเรียนการสอนของตนในคราวต่อไป เพราะครูจะสามารถวิเคราะห์ข้อบกพร่องหรือปัญหาต่างๆ ที่ผ่านมาได้อย่างมีระบบ

การเตรียมการสอนจึงเป็นการช่วยครูได้เตรียมตัวให้พร้อมในทุกๆ ด้านก่อนที่จะทำการสอนจริงและยังช่วยให้การเรียนการสอนของครูดำเนินไปด้วยดีจนประสบความสำเร็จ ตลอดจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. การจัดกิจกรรมการสอน

การเรียน คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในเฉพาะตัวบุคคล ด้านการสอน คือ การพยายามที่จะสร้างสถานการณ์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม “การเรียนการสอน ” คือ การแนะทางเรียนที่ดี คือ ให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนให้ตนเองที่จะทำให้เกิดความรู้ ความชำนาญได้มากที่สุด โดยประหยัดเวลา แรง และทรัพย์ เพื่อให้ผลดีที่สุดที่อาจจะทำได้ การสอนของครูจะดำเนินไปได้อย่างราบรื่นตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น ครูจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลหลายประการ เพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการสอนของตนและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ผู้เรียน บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ถ้าหากองค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้ ดำเนินไปได้อย่างดี จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมาก (วิชย วงษ์ใหญ่, 2521 : 2 - 3)

การสอนเป็นกระบวนการและพฤติกรรมของครูในด้านต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหมายที่หลักสูตรต้องการ โดยอาศัยสถานการณ์ที่เหมาะสม อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้จะต้องประกอบด้วยครู กระบวนการเรียนการสอน นักเรียน และเนื้อหาที่จะสอน แต่การที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรต้องการได้นั้น ครูจะต้องใช้ความพยายามมากพอสมควร เพราะการสอนเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ครูจะต้องมีความเข้าใจรายละเอียดต่างๆ มาก ที่เกี่ยวข้องกับการสอน มิใช่แต่ว่าครูรู้รายละเอียดของเนื้อหา จะสามารถสอนได้ประสบความสำเร็จทุกครั้งไป องค์ประกอบที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการสอนเป็นสิ่งที่ครูจะต้องเรียนรู้ และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน องค์ประกอบในการสอนมี 8 ประการ คือ

1. รู้จักบุคคลที่สอน ครูจะต้องศึกษาพื้นฐานของบุคคลที่จะสอนทุกคนว่าเป็นอย่างไร
2. สอนให้เหมาะสมกับบุคคล จะมีบุคคลหลายระดับมีความพร้อมทางสติปัญญาและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ไม่เหมือนกัน

3. สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม เด็กไม่สามารถใช้วิจารณญาณในการคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ นอกจากจะได้นำสิ่งนั้นมาย่อให้เป็นรูปธรรมเสียก่อน เด็กจึงสามารถคิดได้

4. สอนจากสิ่งที่เห็นได้ง่ายไปสู่สิ่งที่เห็นได้ยาก จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาอื่นๆ ได้ง่ายขึ้น

6. สอนจากสิ่งที่รู้อยู่แล้วไปยังสิ่งที่ไม่รู้ เพราะคนเรานั้นชอบการเทียบเคียง

6. สอนโดยอุปมาอุปไมย การอธิบายด้วยการยกตัวอย่างเชิงอุปมาอุปไมย เป็นวิธีการที่นิยมกันมาก และจะต้องใช้ตัวอย่างอุปมาอุปไมยที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

7. สอนด้วยอุปกรณ์การสอน สื่อการสอนเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนประสบผลสำเร็จ และรวดเร็ว

8. สอนด้วยการเป็นแบบอย่าง โดยครูใช้ตนเองเป็นสื่อการสอนและถือเป็นการสอนที่ใช้ชีวิตและคุณธรรมของความเป็นครูมาเป็นส่วนประกอบสำคัญในการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ักเรียนทุกคน (บุญส่ง ลอยสุวรรณ. 2531 : 41 - 45)

ชูศรี สนิทประชากร (ชูศรี สนิทประชากร.. 2531 : 156 - 161) ได้ให้แนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. การสอนที่ดีนั้นควรให้ผู้เรียนได้มีความพร้อมในการเรียนเสียก่อน

2. การสอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน

3. การสอนควรวางจุดมุ่งหมายในการสอนไว้อย่างชัดเจน ควรให้ผู้เรียนได้ยอมรับถึงจุดมุ่งหมายด้วย

4. ควรให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จ หรือได้รับการยกย่อง ชมเชยในผลงานของตน

5. ควรจัดบรรยากาศให้เด็กสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน

6. ในการสอนควรสอนให้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้เด็กสังเกตเห็น เข้าใจได้

7. ควรสอนในรูปธรรมหรือสอนในสิ่งที่เด็กรู้ มีประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ค่อยสอนไปสู่นามธรรม

8. ควรสอนให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

9. ควรจัดให้เด็กรู้ความก้าวหน้า หรือข้อบกพร่องของตนอยู่เสมอ

10. การจัดการเรียนรู้ ควรเป็นไปตามเอกัตภาพของเด็ก ควรส่งเสริมไปตามความสามารถของเขา

11. การให้เด็กฝึกหัดทำ หรือทำกิจกรรมบางอย่างซ้ำๆ จะช่วยให้เกิดทักษะในเรื่องนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น

12. การให้รางวัล ถ้าเป็นของ ไม่ควรให้บ่อยๆ ควรให้นานๆ ครั้ง แต่รางวัล เช่น การยกย่องชมเชย อาจให้เสมอๆ สำหรับการลงโทษ ควรหลีกเลี่ยงให้มากที่สุด

13. การเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้สถานการณ์ต่างๆ หรือในชีวิตประจำวัน จะเป็นการเรียนที่มีความหมายต่อผู้เรียนมากที่สุด

14. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าเขามีประสบการณ์เดิมอยู่แล้ว สะสมไว้ในอดีตมากพอ
 15. การให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้ดี ควรให้ผู้เรียนรู้จากเหตุผลไม่ใช่ท่องจำอย่างเดียว
 16. ควรมีการจัดลำดับที่ เพราะการจัดลำดับที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียงลำดับประสบการณ์หรือบทเรียนให้กับผู้เรียนได้ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เช่น สอนจากง่ายไปยาก
 17. ผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความรู้มากขึ้น แน่นยิ่งขึ้น ด้วยการจัดกิจกรรมเสริม
 18. ในการสอนให้เกิดความคิดรวบยอด หลักการ ทฤษฎี กฎนั้น ควรมีการจัดลำดับการสอนให้เป็นขั้นตอน เพื่อป้องกันการเกิดความซับซ้อน
 19. การใช้ภาษาที่เข้าใจกันได้เพียงพอ และเป็นภาษาที่ดี จะเป็นเครื่องช่วยให้เกิดการรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 20. การเรียนรู้จะดี ถ้าครูได้คำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก
- สุพิน บุญชูวงศ์ (สุพิน บุญชูวงศ์. 2538 : 8 - 9) ได้กล่าวถึงลักษณะของการสอนที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้
1. มีการส่งเสริมนักเรียนด้วยการกระทำ เป็นการเรียนที่นักเรียนได้ลงมือทำ จึงเป็นการเรียนที่ให้ประสบการณ์ที่มีความหมาย
 2. มีการส่งเสริมนักเรียนให้เรียนด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และยอมรับความเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งยังให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น
 3. มีการตอบสนองความต้องการของนักเรียน เป็นการที่นักเรียนเรียนด้วยความสุข ความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ
 4. มีการสอนให้สัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรเป็นอย่างดี
 5. มีการใช้สื่อการสอน ได้แก่ สื่อการสอนจำพวก โสตทัศนวัสดุต่างๆ เพื่อสร้างความสนใจหรือช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น
 6. มีกิจกรรมให้นักเรียนทำหลายอย่าง เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน และช่วยให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน
 7. มีการส่งเสริมนักเรียนใช้ความคิดอยู่เสมอ ด้วยการซักถาม หรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ สำหรับเด็กประถมศึกษา เด็กจะได้ค้นหาเหตุผลเปรียบเทียบและคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ
 8. มีการส่งเสริมความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เป็นต้นว่า ส่งเสริมให้นักเรียนคิดทำสิ่งใหม่ๆ ที่ดี มีประโยชน์ โดยไม่ต้องเลียนแบบใคร
 9. มีการใช้แรงจูงใจในระหว่างการเรียนรู้การสอน บทเรียนใดๆ นั้นครูควรนำสิ่งต่างๆ เช่น การให้รางวัล การลงโทษ การชมเชย การติเตียน การสอบ การให้คะแนน ฯลฯ มาใช้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้

จะกระตุ้นและชี้แนวทางให้นักเรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ ชยันหมั่นเพียร ในการเรียนและการทำกิจกรรมยิ่งขึ้น

10. มีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย ด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ยกย่องความคิดเห็นที่ดีตลอด จนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานร่วมกับครู

11. มีการเร้าความสนใจก่อนลงมือทำการสอนเสมอ การเร้าความสนใจนับเป็นสิ่งจำเป็นสิ่งแรกในกระบวนการเรียนการสอนที่ครูไม่ควรละเลย เพราะเมื่อเด็กสนใจเรียน ตั้งใจเรียนแล้ว การเรียนการสอนก็จะได้ดี

12. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา โดยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดลอง เพื่อให้แน่ใจว่าการสอนของครูตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการมากที่สุด

3. การใช้สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนไว้หลายท่านด้วยกัน

สื่อการเรียน หมายถึง วัสดุ วัตถุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ทั้งที่เป็นประเภทถาวรและสิ้นเปลือง ที่จำเป็นต้องใช้ปฏิบัติกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 33)

สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมทั้งวิธีการสอนที่ครูผู้สอนจะนำไปใช้ในการสอน เพื่อสื่อความหมายจากครูผู้สอนถ่ายทอดไปยังนักเรียน (สุนันท์ ปัทมาคม. 2518)

บทบาทของสื่อการเรียนการสอนต่อการเรียนของเด็ก

สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทต่อการเรียนของเด็ก ดังนี้

1. สื่อการสอนเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของเด็กต่อเรื่องที่จะเรียน
2. สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่让孩子เรียนรู้ได้ด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรม
3. สื่อการสอนช่วยให้ประสบการณ์รูปแบบแก่เด็ก
4. สื่อการสอนเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการเรียนของเด็ก และสามารถให้เด็กเรียนรู้ได้รวดเร็ว
5. สื่อการสอนสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในรูปของกิจกรรมต่างๆ
6. สื่อการสอนช่วยสร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของเด็ก

คุณค่าของสื่อการสอนต่างๆ จะมีประโยชน์ต่อการสอนมากเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับกลวิธีของครูผู้ใช้ หากครูมีความรู้ความสามารถย่อมมีวิธีการใช้ที่ถูกต้องอันจะสามารถทำให้สื่อการสอนเกิดประโยชน์ และมีคุณค่าต่อบทเรียนอย่างแท้จริง หลักเกณฑ์ในการใช้สื่อการเรียนการสอน

1. การเตรียมตัวครู ก่อนใช้สื่อการสอนใดๆ ก็ตาม ครูจะต้องมีการเตรียมตัวให้พร้อมก่อน เช่น ศึกษาเอกสารคู่มือการสอน จัดบันทึกหัวข้อสำคัญ ไว้แนะนำนักเรียน เตรียมตั้งคำถาม หัวข้ออภิปราย เป็นต้น ถ้าต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ครูต้องเตรียมทำวัสดุเหล่านั้นขึ้นใช้เอง เช่น แผนภูมิ รูปภาพ ฯลฯ และเตรียมทดลองใช้อุปกรณ์ต่างๆ ด้วยตนเองเสียก่อน

2. การเตรียมสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพของห้องเรียนต้องเรียบร้อย มีที่นั่งและแสงสว่างอย่างเพียงพอ ไม่มีเสียงดังรบกวน วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ครูต้องใช้จัดตั้งไว้ในสภาพที่พร้อมที่จะใช้งานได้ทันที

3. การเตรียมตัวนักเรียน เป็นการเตรียมตัวนักเรียนล่วงหน้า เช่น แนะนำให้นักเรียนรู้จักสำคัญของสื่อการสอนที่นำมาใช้ สิ่งที่นักเรียนจะได้เรียนรู้ ความสัมพันธ์ของสื่อกับเนื้อหาวิชา และสิ่งที่นักเรียนจะต้องทำหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ครูควรบอกให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ เพื่อการใช้สื่อการสอนจะได้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

4. การใช้สื่อการสอนที่ถูกต้อง เช่น ใช้นาบทเรียน ใช้ในเวลาที่เหมาะสม ใช้ประกอบคำอธิบายขณะที่สอน หรือใช้สรุปบทเรียน การใช้ต้องไม่สับสน สามารถให้ประโยชน์จากสื่อต่างๆ ได้อย่างคุ้มค่า อาจนำไปใช้ประกอบกิจกรรมของนักเรียนหรือให้ประเมินผลได้อีก

5. กิจกรรมหลังบทเรียน เมื่อครูสอนและใช้สื่อการสอนที่เตรียมมาเสร็จแล้วก็ต้องมีกิจกรรมต่างๆ หลังบทเรียนที่มีประโยชน์ต่อบทเรียนเช่น การตั้งคำถาม การให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การทบทวนเรื่องสำคัญที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว ในขั้นสุดท้ายอาจจะมีการทดสอบ การเขียนรายงาน การตอบคำถามและครูอาจเขียนข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ในการใช้สื่อการสอนนั้นๆ สำหรับครูอื่นๆ ที่จะนำไปใช้ก็ได้ (บุญฤทธิ์ คงคาเพชร. 2526 : 8 - 9)

นอกจากนี้สื่อการสอนยังสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งกับผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

1. สื่อกับผู้เรียน

1.1 เป็นสิ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหา บทเรียนที่ยุ่งยาก ซับซ้อนได้ง่าย ในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

1.2 สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้เกิดความสนุกไม่เบื่อ

1.3 การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในการเรียนวิชานั้น

1.4 ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์อันดีในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอน

1.5 ช่วยส่งเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น

1.6 ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนรายบุคคล

2. สื่อกับผู้สอน

2.1 การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอนช่วยให้บรรยากาศในการเรียนการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้บรรยายแต่เพียงอย่างเดียว เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นด้วย

2.2 สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง

2.3 เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจบทเรียนได้รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรตระหนักและเรียนรู้ในการเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและความสามารถของนักเรียน

4. การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

การควบคุมชั้นและสร้างบรรยากาศในห้องเรียน เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งในหลายๆ องค์ประกอบ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าครูสามารถควบคุมชั้นเรียนและสร้างบรรยากาศในห้องเรียนได้ จะช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าครูควบคุมชั้นและสร้างบรรยากาศในห้องเรียนไม่ได้ ห้องเรียนก็必将มีความสับสนยุ่งเหยิง การเรียนการสอนก็จะไม่เกิดประสิทธิภาพ

การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้น่ารื่นรมย์และนักเรียนทำงานอย่างสนุกสนาน มีชีวิตชีวา มีความกระตือรือร้น ครูไม่ควรเคร่งครัดกับระเบียบวินัยในห้องเรียนมากนัก ไม่ควรบังคับให้นักเรียนนั่งนิ่งๆ ควรให้นักเรียนได้เดินไปเดินมาตามความจำเป็นของการเรียนในแต่ละวิชา ชีวิตในห้องเรียนควรมีบรรยากาศทั้งด้านกายภาพและจิตภาพ บรรยากาศด้านกายภาพได้แก่ การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน จัดโต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับการเรียน ไม่ควรจัดแบบเดียวกันตลอด มีการจัดมุมอุปกรณ์ มุมอ่านหนังสือ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัด ส่วน

บรรยากาศทางด้านจิตภาพ ครูจะต้องให้ความรักความอบอุ่นและเป็นกันเองแก่นักเรียน ยอมรับนักเรียนและพยายามสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนให้เกิดขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2524 : 146 - 147)

แนวทางในการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

1. พฤติกรรมของครู

1.1 ครูต้องให้ความเป็นกันเองกับเด็ก

1.2 ครูต้องประพฤติปฏิบัติเป็นตัวอย่างสม่ำเสมอ สุภาพ และเชื่อถือได้ งดเว้นอารมณ์ฉุนเฉียว ไม่ลำเอียง

1.3 ครูไม่ควรทำตนเป็นคนสำคัญเพียงคนเดียวในห้องเรียน แต่ควรทำให้เด็กรู้สึกว่ามีแต่คนต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียนและของโรงเรียน

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างครู ไม่ว่าจะเป็นครูน้อยกับครูน้อย หรือครูน้อยกับครูใหญ่ ควรจะเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความสามัคคีและเคารพซึ่งกันและกัน

1.5 เมื่อโรงเรียนออกข้อแนะนำ ข้อห้าม ระเบียบหรือคำสั่งใดๆ ขึ้นใช้ในโรงเรียน จะต้องมีการรักษาระเบียบหรือคำสั่งนั้นอย่างเสมอหน้ากัน

2. การจัดห้องเรียนและวัสดุอุปกรณ์

2.1 ควรจัดห้องเรียนให้นักเรียนมีความสะดวกและคล่องตัว พร้อมทั้งจะทำกิจกรรมต่างๆ

2.2 การจัดโต๊ะเก้าอี้ควรจะเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมในแต่ละกิจกรรม

2.3 ควรจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้มีอิสระ

2.4 ให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งและดูแลรักษาห้องเรียน

2.5 ห้องเรียนควรได้รับการรักษาความสะอาดให้เด็กได้นั่งเขียน นอนอ่าน หรือทำกิจกรรมต่างๆ ได้เหมือนบ้าน

2.6 ควรจัดให้มีมุมต่างๆ ที่จะช่วยเสริมการเรียนรู้ และแสดงผลงานของแต่ละกลุ่ม ประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 178 - 180)

การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตร ควรคำนึงถึงสิ่งดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูจะต้องหาทางช่วยเหลือผู้เรียน โดยการให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมให้มีความเป็นตัวของตัวเอง มีกระบวนการคิดและการแสดงออก มีการทำงานเป็นกลุ่ม การใช้ประชาธิปไตยในห้องเรียน และการกำหนดข้อควรปฏิบัติในห้องเรียน เป็นต้น

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ได้แก่ การจัดที่นั่งของผู้เรียนให้เหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรม การจัดห้องเรียนและวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมที่จะเรียนและเป็นแบบอย่างที่ดี การจัดตกแต่งห้องเรียนให้มีมุมหนังสือ สื่อการเรียนการสอน วัสดุต่างๆ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็น มุมเสริมความรู้ตามกลุ่มประสบการณ์ การแสดงผลงานของผู้เรียนที่อเนกประสงค์ และการประดับตกแต่งห้องเรียน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 127)

สุพิน บุญชูวงศ์ (สุพิน บุญชูวงศ์. 2538 : 128) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
3. เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
4. เพื่อให้การสอนของครูบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
5. เพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน เช่น การจัดโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อย ความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่างนักเรียนกับครู รวมทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่างๆ

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว จะเห็นว่ากระจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีนั้น บรรยากาศในชั้นเรียนก็เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรให้ความสนใจ เพราะบรรยากาศในชั้นเรียนย่อมมีผลกระทบต่อการเรียนของผู้เรียน ถ้าครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนได้ดีก็จะช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพจิตดี มีความตั้งใจเรียน สิ่งที่มาตามก็คือ ผลการเรียนรู้ของนักเรียนดีและมีประสิทธิภาพ และโดยสภาพที่เป็นจริงวันหนึ่งๆ นักเรียนจะต้องอยู่ที่โรงเรียนกับครูในแต่ละวันนั้นหลายชั่วโมง และสถานที่ส่วนใหญ่ก็คือห้องเรียนนั่นเอง เราจะพบว่าโดยธรรมชาติของเด็กวัยนี้จะมีความสนใจสั้น ประมาณ 20-25 นาที และค่อนข้างจะมีการเคลื่อนไหว ต้องการอิสระ เสรีภาพ การแสดงออกพอสมควร ต้องการพูดคุย เล่นกับเพื่อนๆ ในบางครั้งอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกประเภทที่เกิดขึ้นในห้องเรียนตลอดเวลา การจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตรและพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง แนวคิดสำคัญของการจัดห้องเรียนมีดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมที่ดี ของห้องเรียนมีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัย เจตคติที่ดีของนักเรียนเป็นอย่างมาก
2. ห้องเรียนควรมีลักษณะยืดหยุ่น ปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอนได้เสมอ
3. ห้องเรียนควรเปิดในเรื่องเสรีภาพ ความเป็นอิสระของการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันและความเคลื่อนไหวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท

4. การจัดสื่อการสอน สื่อทัศนูปกรณ์และหนังสือบางประเภทมีความจำเป็นต่อการเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นอันมาก (สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ. 2530 : 184 - 186)

จากแนวคิด 4 ประการดังกล่าว ห้องเรียนควรมีลักษณะดังนี้

1. ห้องเรียนควรมีสื่อที่ น่าดู สบายตา มีอากาศถ่ายเทได้ดี แสงสว่างเพียงพอ ไม่มีเสียงรบกวน อากาศไม่เป็นพิษ ไม่ร้อนจนเกินไป มีต้นไม้ ดอกไม้ประดับ และมีขนาดกว้างอย่างเพียงพอ

2. สะอาดถูกสุขลักษณะ เรียบร้อย น่าอยู่ มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงกับชีวิตในบ้านในครอบครัวของนักเรียน

3. สิ่งที่อยู่ในห้องเรียนไม่ว่าจะเป็นโต๊ะ เก้าอี้ มุมหนังสือ ป้ายนิเทศ สื่อการสอนประเภทต่างๆ สามารถเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ได้ไม่เป็นอันตราย สามารถจัดหรือดัดแปลงห้องเรียนให้มีลักษณะเอื้ออำนวยต่อการสอนและกิจกรรมประเภทต่างๆ ได้

4. นักเรียนได้เรียนรู้ในห้องเรียนอย่างมีความสุข มีอิสระ เสรีภาพในเรื่องของการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันก็มีวินัยในการดูแลตนเอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกับครู นักเรียนกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี ทั้งส่งเสริมบรรยากาศและมีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง

5. จัดมุมหนังสือ มุมประสบการณ์ สื่อการสอนบางประเภทให้เพียงพอและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

6. ห้องเรียนที่ดีไม่จำกัดเฉพาะห้องสี่เหลี่ยมที่กำหนดให้เท่านั้น แต่ยังมีห้องเรียนแบบเปิดแบบธรรมชาติ การศึกษานอกห้องเรียน ที่นักเรียนมีความต้องการและสนใจเช่นเดียวกัน

7. การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ต้องกระทำอยู่เสมอตามเหตุการณ์ข่าวสาร ความเคลื่อนไหว สิ่งที่น่าสนใจ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น

8. ควรมีการจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เพื่อพัฒนาทักษะสำคัญๆ บางประการ เช่น การทำงานกลุ่ม การอภิปรายกลุ่มย่อย การแสดงละคร โต้เถียง การสาธิต และการทดลอง เป็นต้น

9. ห้องเรียนที่ดีควรใช้ประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด นอกจากจะใช้ประกอบการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ แล้ว ครูอาจดัดแปลงเป็นห้องประชุม ห้องฉายภาพยนตร์และอื่นๆ

10. ครูต้องระมัดระวังและควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนให้ดี ไม่ก้าวร้าวแสดงอาการไม่พอใจให้เกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นอันขาด เพราะการแสดงดังกล่าวมีผลต่อบรรยากาศ ความรู้สึก ความกลัวของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นบรรยากาศชั้นเรียนมีอิทธิพลที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสนใจ สามารถแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความสุขและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกลุ่ม ทำงานปราศจากความวิตกกังวล

5. การวัดผลและประเมินผล

การวัดผล (Measurement) และการประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการที่แตกต่างกันแต่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

ภทรา นิคมานนท์ (ภทรา นิคมานนท์. 2537 : 1 - 2) ให้ความหมายของคำทั้งสองคำนี้ว่า การวัดผล หมายถึง การใช้เครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งที่จะค้นหา หรือตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นปริมาณหรือคุณภาพที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือแทนผลงานที่แต่ละคนแสดงออกมา เช่น การวัดความสูง การให้คะแนน การตอบข้อสอบของนักเรียน การวัดผลนั้นนอกจากจะใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือนำไปสู่การวัดผลแล้ว ยังมีเครื่องมืออีกหลายประเภทที่จะใช้วัดได้ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสำรวจ สังคมมิติ เป็นต้น

การประเมินผล หมายถึง การนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดผลมาพิจารณา เพื่อหาข้อสรุปหรือประเมินค่าหรือตีราคา อาจกล่าวง่ายๆ ว่าเป็นการนำเอาข้อมูลที่รวบรวมได้มาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ การประเมินผลนี้ผู้ประเมินจะต้องมีข้อมูลมากเพียงพอเพื่อนำมาเปรียบเทียบพิจารณากันกรองให้รอบคอบ แล้วจึงสรุปออกมาว่า ดี-เลว , ได้-ตก , เก่ง-อ่อน , เป็นต้น

ยัง พิทยานิยม (ยัง พิทยานิยม. 2523 : 5 - 6) ได้กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผลว่ามีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่ง พอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนก่อนทำการสอน
2. เพื่อวินิจฉัยบทเรียนตอนใดยากและเป็นปัญหาแก่นักเรียน
3. เพื่อจัดอันดับความสามารถของนักเรียน
4. เพื่อจัดหาความสำเร็จของนักเรียน
5. เพื่อปรับปรุงการสอนของครู
6. เพื่อทราบพัฒนาการของนักเรียน
7. เพื่อเป็นการประเมินผลการบริหารด้านวิชาการของโรงเรียน

ชุมพล ยงกิตติกุล และประคอง กรรณสูตร (ชุมพล ยงกิตติกุล และประคอง กรรณสูตร. 2518 : 32 -33) ได้กล่าวถึงการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการจะวัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน
2. เลือกเทคนิคการวัดผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด
3. ใช้เทคนิคการวัดผลหลายๆ อย่างเพื่อให้ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทุกด้าน
4. ศึกษาให้รู้ข้อดี ข้อเสียของเทคนิค การวัดผลที่ใช้แต่ละประเภท
5. พิจารณาผลที่ได้จากการวัดเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน

การวัดผลและการประเมินผล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการวัดและการประเมินผลอย่างดี และถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอน โดยจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนทุกครั้งครูสอนเรื่องอะไรไปครูต้องวัดและประเมินผลในการสอนว่าได้ผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่เพียงใด

ภัทรา นิคมานนท์ (ภัทรา นิคมานนท์. 2537 : 15) กล่าวว่า ชาวาล แพร์ตกุล ได้สรุปแนวคิดที่ควรยึดถือเกี่ยวกับการวัดผลทางการศึกษาในปัจจุบันไว้ดังนี้

1. ถือว่าการสอบเป็นส่วนหนึ่งของการสอน การสอนและการสอบมีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันจนกล่าวได้ว่า ที่ไหนมีการสอนที่นั่นก็มีการสอบ ครูที่ดีไม่แยกการสอนและการสอบออกจากกัน แต่จะพยายามทำให้ทั้งสองอย่างมีความต่อเนื่องกันตลอดเวลา เช่นในขณะที่ทำการสอน ก็มีการซักถามซึ่งเป็นการสอบปากเปล่าไปพร้อมๆ กันด้วย

2. การสอบควรมุ่งวัดศักยภาพมากกว่าที่จะวัดความจำ การทดสอบในปัจจุบันควรที่จะมุ่งวัดความสามารถทางสมองของเด็กว่าเขาสามารถนำสิ่งที่เรียนมา นำไปดัดแปลงเพื่อใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ได้อย่างไร หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากน้อยเพียงใด การทดสอบในปัจจุบันจึงเป็นการพยายามล้วงลึกให้มากที่สุดว่า นักเรียนมีสมรรถภาพหรือมีความสามารถอะไรซ่อนอยู่ในตัวบ้าง เพื่อครูจะได้หาทางช่วยส่งเสริมความสามารถนั้นๆ ของเด็กให้พัฒนายิ่งๆ ขึ้นไป

3. สอบเพื่อวินิจฉัย การเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งให้เด็กเรียนเพื่อรู้มากกว่าที่จะแข่งขันชิงดีชิงเด่นกัน ระเบียบการวัดผลการศึกษาในระดับประถมศึกษาปัจจุบันได้กำหนดให้มีการสอนซ่อมเสริมได้ในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถผ่านเกณฑ์ตามกำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียน ในการสอนซ่อมเสริมจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องรู้ว่านักเรียนบกพร่องในเรื่องใด การสอนแผนใหม่จึงนิยมแยกข้อสอบแต่ละวิชาออกเป็นฉบับย่อยๆ วัดความสามารถของนักเรียนเป็นด้านๆ เพื่อจะได้รู้ว่านักเรียนเก่งหรืออ่อนด้านใด

4. สอบเพื่อประเมินค่า การทดสอบปัจจุบันไม่มุ่งเพียงแต่เพื่อตัดสินว่าเด็กได้หรือตกเท่านั้น แต่มุ่งที่จะนำไปประเมินผลการศึกษาเป็นส่วนรวมว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด เช่น การสอบของนักเรียนโดยส่วนรวม จะชี้ให้เห็นถึงความสามารถของครู ความสามารถของผู้บริหาร

โรงเรียน ระบบบริหารของจังหวัด ภาคการศึกษา ตลอดจนของประเทศ รวมทั้งชี้ให้เห็นความเหมาะสมของหลักสูตร การเรียนการสอน ตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆ ของการศึกษาว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร มีอะไรที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรเป็นต้น

6. ทดสอบเพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพ เป็นปรัชญาที่สำคัญยิ่ง ปรัชญาข้อนี้มุ่งให้ครูทำหน้าที่ตรวจค้นนักเรียนว่าใครมีสมรรถภาพเด่นด้อยในด้านใด โดยถือว่านักเรียนแต่ละคนต่างก็มีคุณลักษณะพิเศษของตนในลักษณะต่างกันแฝงอยู่ อาจแสดงออกมาให้เห็นเด่นชัดหรือไม่เด่นชัดก็ได้ ครูจึงต้องทำหน้าที่ค้นหาให้พบ เมื่อพบแล้วว่าใครมีอะไรดีก็หาทางส่งเสริม สนับสนุนให้พัฒนาไปทางนั้นให้มากที่สุด

จะเห็นว่าการสอบนั้นจะต้องกระทำควบคู่ไปกับการสอนตลอดเวลา และการวัดผลไม่จำเป็นต้องกระทำโดยการทดสอบเสมอไป การวัดผลขณะเรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าเพื่อตัดสินได้ตก การวัดผลขณะเรียนนั้นสอดคล้องกับระเบียบการวัดผลประเมินผลในระดับประถมศึกษาฉบับปัจจุบัน แต่ปัญหาสำคัญอยู่ที่ว่าครูยังไม่เข้าใจแนวปฏิบัติและวิธีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ซึ่งเป็นการวัดเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่

การวัดผลและประเมินผลการเรียน ตามระเบียบการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กรมวิชาการ. 2536 : 11 - 29) ได้กำหนดให้นำผลการประเมินมาปฏิบัติ 2 ประการ คือ

1. เพื่อปรับปรุงผลการเรียน
2. เพื่อตัดสินผลการเรียน

ซึ่งการประเมินผลเพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหานักเรียนได้เรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปมากน้อยเพียงใด ในหน่วยการเรียนหรือคาบเรียนหนึ่งๆ และมุ่งประเมินว่าครูได้จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้นักเรียนได้เหมาะสมเพียงใด แล้วนำผลการประเมินไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนของเด็กหรือการสอนของครู ประเมินผลย่อยเป็นระยะๆ ในแต่ละหน่วยหรือแต่ละบทเรียน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนี้ เรียกว่า การประเมินผลย่อย แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนว่า มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเริ่มเรียนในวิชานั้นหรือไม่ โดยการให้ประเมินผลที่พฤติกรรมก่อนเรียน หรือพฤติกรรมที่จะต้องมียาก่อน ถ้านักเรียนยังมีความรู้และทักษะไม่เพียงพอ ให้ครูผู้สอนดำเนินการสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์ก่อนเรียน หรือพฤติกรรมที่ต้องมียาก่อนนั้น การประเมินผลก่อนเรียนไม่จำเป็นต้องประเมินทุกคาบ หรือทุกครั้งที่ทำการสอน ในทางปฏิบัตินั้นควรประเมินผลเมื่อเริ่มต้นการเรียนในบทใหม่ หรือขึ้นหน่วยใหม่ สำหรับวิธีการประเมิน

ผลก่อนเรียนนั้น มีหลายวิธีได้แก่ การสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบข้อมูลผลการเรียนที่ผ่านมา

2. การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะๆ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น ในการเรียนที่นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียน โดยบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้นั้น ครูผู้สอนควรให้นักเรียนเรียนทีละหน่วยย่อยๆ เรียงตามลำดับขั้นของการเรียนรู้ เมื่อสอนจบแต่ละหน่วยให้ทำการประเมินผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยนั้นเป็นระยะๆ ตลอดภาคเรียนแล้วนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ดังนี้

2.1 เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน เมื่อครูผู้สอนได้ประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยย่อยแล้ว ถ้าพบว่านักเรียนคนใดไม่ผ่านจุดประสงค์ในหน่วยนั้น ให้ครูจัดการสอนซ่อมเสริมและแนะนำให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไข วิธีการเรียน แล้วประเมินผลซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นการเรียนการสอนและการประเมินผลจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำต่อเนื่องควบคู่กันไป

2.2 เพื่อประเมินผลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ต้องประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

3. การประเมินผลปลายภาคเรียน หลังจากทีครูสอนจบกระบวนการเรียนการสอนทุกกิจกรรมแล้ว ให้มีการประเมินผลการเรียนปลายภาค โดยให้เลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถที่กำหนดไว้ในภาคเรียนนั้น การประเมินผลปลายภาคเรียนและการประเมินผลระหว่างภาคเรียน มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงไม่ให้นำผลการประเมินระหว่างภาคเรียนมาใช้ในการประเมินผลปลายภาคเรียน

เมื่อโรงเรียนทำการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนแล้ว จะต้องแจ้งผลการประเมินให้ผู้ปกครองของนักเรียนทราบโดยเร็ว เพื่อผู้ปกครองจะได้ร่วมมือกับทางโรงเรียนช่วยแก้ไข หรือให้การสนับสนุนผู้เรียนได้ทันการ

จึงอาจกล่าวได้ว่าการวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอน เพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพของการจัดการศึกษา ในการเรียนการสอนว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายเพียงใด ครูผู้สอนตามแนวหลักสูตรใหม่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนอย่างมาก เพื่อให้การวัดผลประเมินผลผู้เรียนนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนและตรงตามความต้องการของการสอน และยังต้องรู้จัดค้นคว้าพัฒนาตนเอง โดยการนำผลของการประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครู

สภาพของสังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมโลกข้อมูล ข่าวสารและเทคโนโลยี เป็นสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งมีอิทธิพลและบทบาทสำคัญ ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นการพัฒนานุเคราะห์ให้มีความพร้อมในด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในยุคข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนานุเคราะห์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร กล่าวคือครูยังไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพราะครูผู้สอน ยังขาดความรู้ความสามารถ ขาดเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงทำให้นักเรียนขาด ความรู้ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ ขาดการคิดวิเคราะห์ ไม่สามารถรับและใช้ข้อมูลข่าว สาร เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล พร้อมทั้งจะก้าวสู่สังคมโลกที่เป็นสากล ได้

ดังนั้นการที่จะพัฒนาเด็กนักเรียนได้นั้น ครูจะมีบทบาทสำคัญมาก ครูจะเป็นตัวจักร สำคัญในการสร้างคนสมัยใหม่ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องปรับแนวคิดและวิธีการเรียนการสอน เพื่อให้คนรุ่นใหม่พร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาใหม่ๆ รวมทั้งสามารถพัฒนาสังคม ให้ก้าวหน้าไปได้อย่างสมดุลย์ ยั่งยืนและคานติ

การพัฒนาครู

การศึกษาเป็นหัวใจหรือปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้ประเทศดำรงอยู่ และมีการ พัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าได้ และปัญหาที่สำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาในแง่ของการเป็น เครื่องมือที่จะช่วยในการสร้างคนก็คือ เรื่องของครู ขณะนี้คุณภาพของครูไม่เป็นไปตามที่ ประารถนาเท่าใดนัก กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการสัมมนาและสรุปว่า ควรที่จะพัฒนา เครื่องมือที่สำคัญ คือ ครู เสียก่อนจึงจะไปพัฒนาการศึกษาได้ เพราะถ้าครูไม่พัฒนาไปในระดับที่ ต้องการแล้วจะจัดการให้ดีเลิศอย่างไรก็ไม่เป็นผล (มานะ รัตนโกเศศ. 2532 : 15) จึงนับได้ว่า ครู เป็นผู้มีอิทธิพลในด้านการเสริมสร้างความคิด พัฒนาสติปัญญา ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยม ตลอดจนชี้แนะวิถีทางดำเนินชีวิตแก่ผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ครูจะมีความรู้แต่เพียงอย่างเดียวย่อมไม่ เป็นการเพียงพอ หากแต่จะต้องมีคุณลักษณะอื่นๆ ประกอบด้วยอีกหลายประการ

บุญนำ ทานสัมฤทธิ์ (บุญนำ ทานสัมฤทธิ์. 2538 : 6 - 8) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ พึงประสงค์ในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านวิชาการ ครูที่ดีมีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ ใน 3 ลักษณะ คือ
 - 1.1 มีความรู้ในเนื้อหาวิชา เฉพาะวิชาที่จะสอนเป็นอย่างดี

1.2 มีความรู้ในวิชาครู ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดห้องเรียน การจัดการเรียนการสอน เนื้อหาสาระของหลักสูตร การจัดทำอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน วิธีสร้างแรงจูงใจ และจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็ก เป็นต้น

1.3 มีความรู้ในหน้าที่ครูจะต้องปฏิบัติตลอดจนความรู้ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ

2. ด้านเทคนิคการสอน ครูที่มีความสามารถทางด้านเทคนิคการสอนนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญ 2 ประการ คือ

2.1 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีทักษะในการเรียบเรียง

2.2 มีทักษะในการสอน สามารถเลือกวิธีสอนได้ และรู้จักใช้อุปกรณ์การสอน เพื่อช่วยเสริมให้นักเรียนเข้าใจดียิ่งขึ้น

3. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 2 ประการคือ

3.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ครูที่ดีจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรมประจำ

ดังนี้ มีความเมตตา กรุณา ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม มีความรับผิดชอบ อดทนอดกลั้น และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ ประพฤติตนและปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา มีความสามัคคี เสียสละ มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลอื่น

3.2 ด้านบุคลิกภาพของความเป็นครู เช่น มีความรักเมตตาและปรารถนาดีต่อเด็ก

พร้อมที่จะให้อภัยและช่วยเหลือเด็กเสมอ แต่งกายสะอาดเรียบร้อย สุภาพ ทนสมัยพอสมควร มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สมอง อารมณ์ สังคมดี มีความประพฤติดี อ่อนโยน ร่าเริง แจ่มใส มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่ และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ มีอารมณ์มั่นคง สุขุม รอบคอบ มีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดเป็นของตนเอง กล้าแสดงออก เพื่อเผยแพร่ความรู้หรือความคิดของตนโดยบริสุทธิ์ใจ มีความกระตือรือร้น เป็นผู้รักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าและปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ รู้จักประหยัดอดออม ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย วางตนให้เหมาะสมกับฐานะและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ เคารพสิทธิและการกระทำของผู้อื่น มีเจตคติเป็นประชาธิปไตย

4. ด้านจรรยาวิชาชีพ ครูที่ดีต้องยึดมั่นต่อจรรยาวิชาชีพครูตามที่คุรุสภาได้กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของครูให้อยู่ในระเบียบวินัยและประเพณีของครู

เจริญ ไวรวัจนกุล (เจริญ ไวรวัจนกุล. 2531 : 178) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ความเป็นครู คือ ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี รักเมตตาปรารถนาดีแก่เด็ก รักอาชีพครู ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ทัศนีกว้าง รับผิดชอบต่อหน้าที่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีวุฒิภาวะ ยุติธรรม มีชีวิตที่สงบเรียบง่าย มีบทบาทช่วยเหลือชุมชนมากขึ้น

2. มีความรู้ในด้านต่อไปนี้

2.1 วิชาเฉพาะ มีความรู้อย่างลึกซึ้ง เหมาะสมตามระดับการศึกษาที่จะสอน

2.2 วิชาชีพครู มีความรู้ในวิทยาการจัดการ จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

การวิจัยและการประเมินผล

2.3 ความรู้ทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องการสอนเสริมศิลปวัฒนธรรม และการอนุรักษ์ธรรมชาติ

3. มีความสามารถในวิธีสอน วิธีการอบรม การพัฒนาและเป็นผู้นำ ผู้ตาม และผู้ประสานงานที่ดี โดยได้รับการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสมจนเกิดทักษะ

พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์, 2524 : 116) ได้กล่าวถึงครูที่ดีในทรรศนะของนักการศึกษาว่า จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1. คุณสมบัติส่วนตัว ครูที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

1.1 มีความประพฤติดี

1.2 มีสติปัญญาสูง

1.3 สุขภาพทางกายดี

1.4 สุขภาพทางจิตดี

1.5 รูปร่างหน้าตาและบุคลิกภาพดี

1.6 ตรงต่อเวลา

1.7 มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

1.8 มีความสามารถในการพูด

2. คุณสมบัติทางด้านอาชีพ ครูที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

2.1 มีความรู้ในวิชาที่สอน

2.2 มีความรู้ในวิธีสอน

2.3 มีความคิดริเริ่ม

2.4 มีความสนใจต่องานอาชีพ

2.5 มีความสามารถในการดำเนินการสอน

2.6 มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น

นอกจากนี้ครูที่ดียังต้องมีจรรยาบรรณของครูดังนี้

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า

2. ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

3. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์

4. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช่ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
5. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ
6. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
7. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครู และชุมชนในทางสร้างสรรค์
8. ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ พัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมจากที่กล่าวข้างต้นนั้น ครูที่ดีนั้นต้องประกอบด้วย การมีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี มีความเชี่ยวชาญในด้านการสอน ต้องมีการเตรียมการสอนและรู้จักการวางแผนการสอนและประการสำคัญจะต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

การพัฒนาการสอน

ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง อาชีพครูจำเป็นต้องอาศัยทักษะ และความศรัทธาในอาชีพเป็นอย่างมาก การพัฒนาการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการพัฒนาการสอนเป็นกระบวนการหรือการฝึกอบรมให้แก่ครูผู้สอน ได้มีความรู้ใหม่ๆ มีเทคนิควิธีการสอน และมีทักษะการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น สามารถถ่ายทอดวิชาความรู้ต่างๆ ไปสู่นักเรียนได้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาการสอนยังเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูให้เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2531 : 106 - 107) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาการสอนดังนี้

1. ทบทวนยุทธศาสตร์ หรือวิธีการสอนจากจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนของแต่ละหน่วยการสอน
2. ศึกษาทบทวน เนื้อหาความรู้และความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อพิจารณาประเมินวัสดุการเรียนการสอนว่ามีความพร้อมเพียงใด
3. พิจารณาว่า จำเป็นต้องดัดแปลงวัสดุการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง
4. พิจารณาว่า จำเป็นต้องผลิตวัสดุการเรียนการสอนอะไรบ้าง
5. พิจารณาว่า แต่ละหน่วยการเรียนจำเป็นต้องใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อช่วยในการปฏิบัติ การประเมิน เสริมประสบการณ์ ซ้อมเสริมและกิจกรรมอื่นๆ อะไรบ้าง
6. จัดรูปแบบและวิธีการสอนแต่ละจุดหมายหรือกลุ่มจุดหมาย เขียนบันทึกการสอนอย่างละเอียด
7. เขียนแผนหรือขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างย่อ

8. พิจารณา ทบทวนแผนการสอน และวัสดุการเรียนการสอนที่ได้เตรียมไว้
9. เตรียมคู่มือการเรียน สำหรับผู้เรียน อาจเขียนเป็นแนวทางการเรียน เพื่อให้ควบคุมไปกับการสอน นับตั้งแต่จุดมุ่งหมายการเรียน หรือการบ้านที่จะจัดให้ผู้เรียน
10. ทบทวน หรือประเมินวัสดุการเรียนการสอน ทั้งหมด หากมีข้อบกพร่องให้ปรับปรุงแก้ไข
11. จัดเขียนคู่มือสำหรับผู้สอน ซึ่งพัฒนามาจากขั้นตอนที่ 7 จัดเป็นคู่มือการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สงวน อินตะจวง (สงวน อินตะจวง. 2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการและปัญหาในการพัฒนาครูประถมศึกษา จังหวัดแพร่ พบว่า ความต้องการในการพัฒนาครูประถมศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสนับสนุนครูที่ปฏิบัติราชการดีเด่นได้รับการพิจารณาความดีความชอบโดยมีหลักเกณฑ์ที่แน่ชัด มีความต้องการสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การทำงานเป็นกลุ่มระหว่างเพื่อนครูเป็นประจำ การมีเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสอนอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่มีอายุราชการต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาครูประถมศึกษาทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประมุข ต้นจัญญ (ประมุข ต้นจัญญ. 2534 : 153) ได้ศึกษาคุณสมบัติของครูที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักเรียนพบว่า ในด้านการพัฒนาการสอนของครูในแต่ละรายการคุณสมบัติในส่วนทฤษฎีพิสัย ควรพัฒนาครูผู้สอนในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการสอนและการประเมินผล ในส่วนของเจตพิสัย ควรพัฒนาครูผู้สอนในเรื่องความกระตือรือร้นรับผิดชอบต่อหน้าที่และความตั้งใจสอน โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับนักเรียน และในส่วนทักษะพิสัย ควรพัฒนาครูผู้สอนในเรื่อง ทักษะในการจัดหาผลิตสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ทักษะในการเก็บรักษา การนำไปใช้และการซ่อมบำรุง

พิภพ ปิติ (พิภพ ปิติ. 2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนศิลปศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 4 ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 4 ประสบปัญหา และมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนศิลปศึกษาในด้านการวัดผล และการประเมินผล วิธีสอนและเทคนิคการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน วัสดุและสื่อการสอนและการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก

จรัส คำรัตน์ (จรัส คำรัตน์. 2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการพัฒนาการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนาการสอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ครูที่มีวุฒิ

ทางการศึกษาต่างก็มีความต้องการในการพัฒนาการสอนโดยส่วนร่วมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างก็มีความต้องการในการพัฒนาการสอนโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ทัศนา ประสานตรี (ทัศนา ประสานตรี. 2536 : 168) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) การศึกษาเฉพาะกรณีในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูพบว่า ด้านพฤติกรรมการสอน ครูส่วนมากไม่เตรียมการสอน ไม่มีการนำเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่กำหนดไว้ คือครูใช้กระบวนการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรมต่างๆ ปลุกฝังค่านิยมและเจตคติต่างๆ เป็นส่วนน้อย การสอนครูยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง โดยใช้การสอนแบบบรรยายเป็นหลัก มีการสรุปบทเรียนเป็นส่วนน้อย มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นหนังสือ แบบฝึกหัดมากสำหรับการวัดผลและประเมินผลการเรียน ไม่มีการประเมินผลก่อนเรียน ส่วนการประเมินผลระหว่างภาคเรียนหรือการประเมินผลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่แล้วพบว่า ครูยังมีความต้องการในการพัฒนาการสอนอยู่ในระดับที่มาก และครูส่วนใหญ่บางครั้งทำการสอนโดยไม่ได้มีการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด และยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยายมากกว่าที่จะให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ จึงทำให้การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนไม่บรรลุผลสำเร็จและไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรต้องการ

สมมุติฐานในการวิจัย

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ที่มีอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิทางการศึกษาต่างกัน จะมีกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูที่กำลังปฏิบัติงานการสอนในโรงเรียนราษฎร์ บำรุงศิลป์ ปีการศึกษา 2541 จำนวน 125 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความ ต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ประกอบด้วยคำถามที่แสดงถึงกระบวนการใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน

1. ด้านการเตรียมการสอน
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน
5. ด้านการวัดผลและการประเมินผล

จากข้อคำถามในแต่ละข้อความของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด , มาก , ปานกลาง , น้อย และน้อยที่สุด ส่วน

ความต้องการพัฒนาตนเองประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด , มาก , น้อย , น้อยที่สุด และไม่ต้องการ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความต้องการพัฒนาตนเอง

2. ศึกษารายละเอียด วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบแนวทางและขอบเขตของการออกแบบสอบถาม

3. ศึกษาลักษณะรูปแบบ และวิธีการเขียนแบบสอบถาม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. สร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อความกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความต้องการพัฒนาตนเองครู

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น นำไปเสนออาจารย์ผู้ควบคุมการทำสารนิพนธ์ของผู้วิจัย เพื่อตรวจแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น นำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

6.1 อาจารย์สุวัฒน์ ทับทิมเจือ อาจารย์คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

6.2 อาจารย์ศรีอรุณ ฤทธิรงค์ อาจารย์คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

6.3 ครูสมพร บุตรสละ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์

ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างของข้อคำถามกับลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนการสอน (IOC) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ให้คะแนน 1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ให้คะแนน 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ให้คะแนน -1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนของพฤติกรรมที่ต้องการวัด

$$\text{โดย IOC} = \frac{\text{ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}}$$

นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ไว้และพิจารณาให้มีเนื้อหาครอบคลุม

7. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนในโรงเรียนแสงทองวิทยา จำนวน 50 คน โดยใช้เทคนิค 25% (กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ) แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สถิติที่

(t - test) ทดสอบรายข้อ คัดเลือกข้อที่มีค่าที่ (t) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไว้และพิจารณาให้มีเนื้อหาครอบคลุม

8. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบมาตราส่วนประมาณค่าทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้บริหารโรงเรียนราชบุรีบ่มารังศิลป์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับครูในโรงเรียนราชบุรีบ่มารังศิลป์ เพื่อตอบแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่รับคืนมาตรวจความถูกต้อง ความสมบูรณ์
4. นำแบบสอบถามทุกชุดมาตรวจให้คะแนนตามที่ได้กำหนดไว้
5. นำผลที่กรอกให้คะแนนมาวิเคราะห์ค่าสถิติตามความต้องการ แล้วนำข้อมูลมาแปลผลตามความมุ่งหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่จำนวนและหาค่าร้อยละของข้อมูลที่แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งถามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลค่า โดยตรวจให้คะแนน และกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนตามลำดับ ดังนี้

มากที่สุด / มากที่สุด	ให้คะแนนเป็น 5
มาก / มาก	ให้คะแนนเป็น 4
ปานกลาง / น้อย	ให้คะแนนเป็น 3
น้อย / น้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น 2
น้อยที่สุด / ไม่ต้องการ	ให้คะแนนเป็น 1

3. วิเคราะห์กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยการคำนวณดังนี้

3.1 หาค่าเฉลี่ยภาพรวม รายด้านและรายข้อ จากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งคะแนนภาพรวม รายด้าน และรายข้อของแบบสอบถามใช้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า ปฏิบัติมากที่สุด / ต้องการพัฒนางานนั้นมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า ปฏิบัติมาก / ต้องการพัฒนางานนั้นมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า ปฏิบัติปานกลาง / ต้องการพัฒนางานนั้นน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า ปฏิบัติน้อย / ต้องการพัฒนางานนั้นน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า ปฏิบัติน้อยที่สุด / ไม่ต้องการพัฒนาในเรื่องนั้น

3.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อคำถามรายด้าน รายข้อ ซึ่งให้เห็นการกระจายของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูในภาพรวมและในแต่ละรายด้าน

3.3 เปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตน จำแนกตามตัวแปรอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา โดยใช้ T-test เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล โดยจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล โดยจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ดังนี้

N	แทน	จำนวนครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	การแจกแจงแบบที
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการจำแนก	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	39	36.4
30 ปีขึ้นไป	68	63.6
รวม	107	100
ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	66	61.7
10 ปีขึ้นไป	41	38.3
รวม	107	100
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	35	32.7
ปริญญาตรี	72	67.3
รวม	107	100

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ ส่วนใหญ่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 63.6 และมีอายุต่ำกว่า 30 คิดเป็นร้อยละ 36.4 ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี คือ มีร้อยละ 61.7 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 38.3 ครูที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 67.3 และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 32.7

ตอนที่ 2

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ ในด้านต่างๆ 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ ปรากฏผลดังตาราง 2 - 6

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียน ราษฎร์บำรุงศิลป์ ด้านการเตรียมการสอนในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
1.	การเตรียมการสอน				
1.	ศึกษาสาระสำคัญและแนวปฏิบัติในเอกสารหลักสูตร	3.75	.88	มาก	4
2.	จัดทำแผนการสอนโดยยึดสาระสำคัญและแนวปฏิบัติในเอกสารหลักสูตร	3.77	.81	มาก	3
3.	ปรับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	3.54	.91	มาก	7
4.	กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.97	.72	มาก	1
5.	กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นได้	3.69	.79	มาก	6
6.	จัดเตรียมสื่อการสอนได้ครบตามที่กำหนดในแผนการสอน	3.44	.83	ปานกลาง	9
7.	กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.93	.73	มาก	2
8.	เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนในการเรียนการสอน	3.03	1.07	ปานกลาง	10
9.	จัดทำเอกสารประกอบการสอนพร้อมแบบฝึกทักษะไว้ล่วงหน้า	3.49	.95	ปานกลาง	8
10	ศึกษาหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.73	.85	มาก	5
	การจัดกิจกรรมการเตรียมการสอน	3.63	.59	มาก	

จากตาราง 2 แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในด้านการเตรียมการสอน ในภาพรวมมีการเตรียมการสอนอยู่ในระดับ มาก (3.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (3.97) ลำดับถัดมา คือ กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (3.93) กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นได้ (3.77) ตามลำดับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูส่วนใหญ่

การเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นได้ (3.77) ตามลำดับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่จัดอยู่ในลำดับสุดท้ายของด้านการเตรียมการสอนคือ เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนในการเรียนการสอน (3.03) จัดเตรียมสื่อการสอนได้ครบตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน (3.44) จัดทำเอกสารประกอบการสอนพร้อมแบบฝึกทักษะไว้ล่วงหน้า (3.49) ตามลำดับ

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียน
ราษฎร์บำรุงศิลป์ ด้านการจัดกิจกรรมการสอน ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
	การจัดกิจกรรมการสอน				
1	นำเข้าสู่บทเรียนได้สัมพันธ์กับเรื่องที่ต้องการสอน	3.81	.74	มาก	4
2	บอกความมุ่งหมายของบทเรียนและพฤติกรรมที่เด็กต้องการแสดงออกเมื่อเริ่มต้นบทเรียน	3.75	.84	มาก	7
3	นำเทคนิคการสอนหลายรูปแบบมาใช้ในการสอน	3.63	.76	มาก	8
4	จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและพัฒนาการของนักเรียน	4.08	4.92	มาก	2
5	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง	3.49	.94	มาก	11
6	ให้ความรู้ในเนื้อหาได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน	3.83	.81	มาก	3
7	สรุปเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	3.78	.82	มาก	6
8	ใช้วิธีเน้นหนักการเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน	3.52	.93	มาก	10
9	สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้า	3.47	.92	ปานกลาง	12
10	มอบหมายกิจกรรมให้นักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.53	.80	มาก	9
11	สอดแทรกการอบรมและตักเตือนในเรื่องความประพฤติแก่นักเรียน	4.34	.71	มาก	1
12	เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	3.79	.74	มาก	5
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.75	.65	มาก	

จากตาราง 3 แสดงว่ากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในด้านการจัดกิจกรรมการสอนในภาพรวม มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (3.75) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดกิจกรรมการสอนที่ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ สอดแทรกการอบรมและตักเตือนในเรื่องความประพฤติแก่นักเรียน (4.34) ลำดับถัดมาคือ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและพัฒนาการของนักเรียน (4.08) ให้ความรู้ใน

เนื้อหาได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน (3.83) ตามลำดับ ส่วนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดอยู่ในลำดับสุดท้ายของด้านการจัดกิจกรรมการสอนคือ สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้า (3.47) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (3.49) ใช้วิธีนันทนาการเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน (3.52)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียน
ราษฎร์บำรุงศิลป์ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
	การใช้สื่อการเรียนการสอน				
1	ผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง	3.21	1.00	ปานกลาง	9
2	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ	2.63	1.04	ปานกลาง	10
3	วางแผนการใช้สื่อการสอนไว้ล่วงหน้า	3.57	.76	มาก	6
4	เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	3.83	.79	มาก	1
5	ใช้สื่อการสอนตามที่ได้เตรียมไว้	3.81	.82	มาก	2
6	ใช้สื่อที่เป็นของจริง ของจำลองและรูปภาพ	3.50	.89	มาก	7
7	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	3.66	.90	มาก	5
8	ใช้สื่อการสอนเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน	3.68	.84	มาก	3
9	ใช้สื่อเพื่อสรุปบทเรียน	3.40	2.03	ปานกลาง	8
10	ใช้สื่อการสอนอย่างคุ้มค่าและประหยัด	3.68	.83	มาก	3
	การจัดกิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.85	.74	มาก	

จากตาราง 4 แสดงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวม มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (3.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน และใช้สื่อการสอนอย่างคุ้มค่าและประหยัด (3.83) ลำดับถัดมาคือ ใช้สื่อการสอนตามที่ได้เตรียมไว้ (3.81) และใช้สื่อเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน (3.68) พฤติกรรมการสอนที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่จัดอยู่ในอันดับสุดท้ายของด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนคือ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ (2.63) ลำดับถัดมาคือ ผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง (3.21) และ ใช้สื่อเพื่อสรุปบทเรียน (3.40)

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียน
ราษฎร์บำรุงศิลป์ ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ในภาพรวมรายด้าน
และรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
	การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน				
1	ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	4.07	.57	มาก	4
2	เอาใจใส่ต่อนักเรียนในขณะที่ทำการเรียนการสอน	4.18	.63	มาก	1
3	ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	3.94	.65	มาก	7
4	จัดป้ายนิเทศและมุมนิเทศที่เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน	3.18	.88	ปานกลาง	10
5	จัดสภาพห้องเรียนให้ยืดหยุ่นตามกิจกรรม	3.30	1.04	ปานกลาง	9
6	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางระเบียบต่างๆ ของห้องเรียน	4.00	5.04	มาก	6
7	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งและดูแลรักษาห้องเรียน	3.88	.94	มาก	8
8	สร้างความไว้วางใจและศรัทธาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	4.07	.59	มาก	4
9	ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเสริมแรงแก่ผู้เรียน	4.14	3.94	มาก	2
10	มีอารมณ์มั่นคงและควบคุมอารมณ์ในขณะที่สอนได้อย่างเหมาะสม	4.08	.64	มาก	3
	กา.จัดกิจกรรมการควบคุมชั้นและ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.88	.84	มาก	

จากตารางแสดงพฤติกรรมของครูในด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ในภาพรวมมีการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก (3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมที่ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ เอาใจใส่ต่อนักเรียนในขณะที่ทำการเรียนการสอน (4.18) ถัดมาคือ ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเสริมแรงแก่ผู้เรียน (4.14) และ มีอารมณ์มั่นคงและควบคุมอารมณ์ในขณะที่สอนได้อย่างเหมาะสม (4.08) กิจกรรมที่ครูปฏิบัติอยู่ใน

ระดับปานกลาง แต่จัดอยู่ในลำดับสุดท้ายของด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน คือ จัดป้ายนิเทศและมุมนิเทศที่เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การสอน (3.18) ถัดมาคือ จัดสภาพห้องเรียนให้ยืดหยุ่นตามกิจกรรม (3.30) และ ให้นักเรียนมีโอกาสดังความคิดเห็นอย่างอิสระ (3.94)

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียน
ราษฎร์บำรุงศิลป์ ด้านการวัดผลและการประเมินผล ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
	การวัดผลและการประเมินผล				
1	ศึกษาวิธีการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้จากคู่มือการประเมินผล ก่อนทำการสอน	3.70	.90	มาก	10
2	ตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนก่อนสอน	3.75	.67	มาก	7
3	ใช้วิธีการวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์	3.91	.66	มาก	3
4	วัดผลและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	4.00	.72	มาก	2
5	วัดผลและประเมินผลหลายรูปแบบ	3.72	.75	มาก	8
6	ตรวจผลงานที่นักเรียนทำเสร็จแล้วทุกครั้ง	4.21	.75	มาก	1
7	ประเมินผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้	3.86	.70	มาก	5
8	ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนจากวิธีการทำงานและผลงานที่ปฏิบัติ	3.84	.72	มาก	6
9	จัดการวัดผลและประเมินผลการสอนอย่างเป็นระบบ	3.71	.70	มาก	9
10	นำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงการสอนครั้งต่อไป	3.91	.75	มาก	3
	กิจกรรมการวัดผลและประเมินผล	3.91	.75	มาก	

จากตาราง 6 แสดงว่ากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านการวัดผลและประเมินผลในภาพรวม มีการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก (3.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมการวัดผลและประเมินผลที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ตรวจผลงานที่นักเรียนทำเสร็จแล้วทุกครั้ง (4.21) วัดผลและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (4.00) ใช้วิธีการวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ (3.91) นำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงการสอนครั้งต่อไป (3.91) กิจกรรมการวัดผลและประเมินผลที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่จัดอยู่ในอันดับสุดท้ายของด้านการวัดผลและประเมินผล คือ ศึกษาวิธีการวัดผลและการประเมิน

ผลการเรียนจากคู่มือการประเมินผล ก่อนทำการสอน (3.70) ถัดมาคือ จัดการวัดผลและประเมินผล การสอนอย่างเป็นระบบ (3.71) และ วัดผลและประเมินผลหลายรูปแบบ (3.72)

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในด้านต่างๆ 5 ด้านคือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และการวัดผลและการประเมินผลในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในภาพรวม มีความต้องการพัฒนาตนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ครูส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาตนมากในทุกด้าน ยกเว้นด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง โดยจัดเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (4.63) การวัดผลและประเมินผล (3.78) การเตรียมการสอน (3.75) การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน (3.75) และด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน (3.43)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่าครูส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาตนอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการเตรียมการสอน ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนเฉลี่ยในช่วงพิสัย 3.50 - 3.98 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาตนมากคือ ศึกษาสาระสำคัญและแนวปฏิบัติในเอกสารหลักสูตร (3.92) และ ศึกษาหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ (3.92) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดเตรียมสื่อการสอนได้ครบตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน (3.50)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนเฉลี่ยในช่วงพิสัย 3.99 - 3.59 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาตนมากคือ ให้ความรู้ในเนื้อหาได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน (3.99) และสรุปเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (3.99) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บอกความมุ่งหมายของบทเรียนและพฤติกรรมที่เด็กต้องแสดงออกเมื่อเริ่มต้นบทเรียน (3.59)

ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนเฉลี่ยในช่วงพิสัย 3.92 - 3.65 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาตนมากคือ ใช้สื่อการสอนอย่างประหยัดและคุ้มค่า (3.92) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ใช้สื่อการสอนตามที่จัดเตรียมไว้ (3.65)

ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนในช่วงพิสัย 3.89 - 3.93 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาตนมากคือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน (3.89) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีอารมณ์มั่นคงและควบคุมอารมณ์ในขณะสอนได้อย่างเหมาะสม (3.53)

ด้านการวัดผลและการประเมินผล ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนในช่วงพิสัย 3.98 - 3.97 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาตนมากคือ ศึกษาวิธีการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้จากคู่มือการประเมินผลก่อนทำการสอน (3.98) และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนครั้งต่อไป (3.98) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตรวจผลงานที่นักเรียนทำเสร็จแล้วทุกครั้ง (3.57)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้านคือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศและควบคุมชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในภาพรวมและรายด้านคือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศและควบคุมชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา ดังตาราง 7-9

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวม และรายด้าน จำแนกตามอายุ

	อายุ				t
กระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่า 30 ปี		30 ปีขึ้นไป		
	N = 39		N = 68		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการสอน	3.54	.66	3.68	.55	1.13
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.70	.56	3.78	.70	0.58
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน	3.83	.69	3.86	.76	0.19
4. การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.91	1.07	3.87	.69	0.24
5. การวัดผลและการประเมินผล	3.85	.49	3.94	8.65	0.56
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.76	0.56	3.82	0.55	0.51

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูโรงเรียนราชบุรีนำรุ่งศิลป์ ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30 ปี ขึ้นไป มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวม และรายด้าน
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

	ประสบการณ์การทำงาน				t
กระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่า 10 ปี N = 66		10 ปีขึ้นไป N = 41		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการสอน	3.65	0.62	3.60	0.55	.43
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.75	0.55	3.75	0.81	.04
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน	3.88	0.75	3.79	0.70	.67
4. การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.99	1.00	3.71	0.45	1.69
5. การวัดผลและการประเมินผล	3.90	0.49	3.93	1.04	.20
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.83	0.55	3.75	0.56	.71

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูโรงเรียนราชบุรีบ่มารุงศิลป์ ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวม และรายด้าน
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

	วุฒิการศึกษา				t
กระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี N = 35		ปริญญาตรี N = 72		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการสอน	3.53	0.50	3.68	0.63	1.21
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.73	0.81	3.76	0.57	0.22
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน	3.67	0.72	3.93	0.73	1.72
4. การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.69	0.51	3.98	0.95	1.64
5. การวัดผลและการประเมินผล	3.71	0.47	4.00	0.83	1.90
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.67	0.47	3.87	0.58	1.72

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และมีวุฒิ
ปริญญาตรี มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์ บำรุงศิลป์ ในภาพรวมและรายด้าน 6 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และมีอายุ 30 ปีขึ้นไป มีความต้องการพัฒนาตนในภาพรวมและรายด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และมีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความต้องการพัฒนาตนในภาพรวมและรายด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีความต้องการพัฒนาตนในภาพรวม คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่วุฒิปริญญาตรี (3.86) มีความต้องการพัฒนาตนมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี (3.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่วุฒิปริญญาตรี และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีความต้องการพัฒนาตนในด้านการเตรียมการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิปริญญาตรี มีความต้องการพัฒนาตนในด้านดังกล่าวมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนความต้องการพัฒนาตนในด้านที่ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี ไม่แตกต่างกันคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ ความแตกต่างของกระบวนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนกับความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล ดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติกับความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ในภาพรวมและรายด้าน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับความต้องการพัฒนาตน	การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน		ความต้องการ พัฒนาตน		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการสอน	3.63	0.59	3.75	0.59	1.73
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.75	0.65	3.85	0.71	1.31
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน	3.85	0.73	3.43	0.82	1.15
4. การควบคุมชั้น - สร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.88	0.84	3.74	0.67	1.60
5. การวัดผลและประเมินผล	3.91	0.75	3.78	0.66	1.53
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กับความต้องการพัฒนาตน	3.78	0.57	3.80	0.55	0.39

จากตาราง 10 แสดงว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับความต้องการพัฒนาตนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการวิจัยและสรุปผลโดยสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนราชบุรี บำรุงศิลป์ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล โดยจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล โดยจำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ ที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิทางการศึกษาต่างกัน จะมีกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนในภาพรวม และรายด้านแตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูที่กำลังปฏิบัติงานการสอนในโรงเรียนราชบุรี บำรุงศิลป์ ปีการศึกษา 2541 จำนวน 107 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ ซึ่งผ่านการตรวจสอบได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha Coefficient ทั้งฉบับเท่ากับ .92

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีตอบและเก็บส่งคืนภายในเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ของสถานภาพครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณี จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิทางการศึกษา
2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณี ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้าน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้น และการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล
3. ใช้ค่าสถิติที (t - test) ทดสอบความแตกต่างของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณี ใน 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณี สรุปได้ดังนี้

1. ด้านสถานภาพของครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณี ครูส่วนใหญ่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 63.6 และมีอายุต่ำกว่า 30 ปีร้อยละ 36.4 ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปีคิดเป็นร้อยละ 61.7 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 38.3 วุฒิการศึกษา ครูที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 67.3 และต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 32.7
2. วิเคราะห์กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณี 5 ด้าน พบว่า ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีมีการปฏิบัติโดยภาพรวมของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดอยู่ในระดับมาก จัดเรียงลำดับจากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวัดผลและประเมินผล (3.91) การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน (3.88) การใช้สื่อการเรียนการสอน (3.85) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (3.75) การเตรียมการสอน (3.63)

2.1 ด้านการวัดผลและประเมินผล

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับแรกอยู่ในระดับมาก คือ ตรวจผลงานที่นักเรียนทำเสร็จแล้วทุกครั้ง ส่วนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก คือ ศึกษาวิธีการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้จากคู่มือการประเมินผล ก่อนทำการสอน

2.2 การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับแรกอยู่ในระดับมาก คือ เอาใจใส่ต่อนักเรียนในขณะที่ทำการสอน ส่วนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลาง คือ จัดป้ายนิเทศและมุมนิเทศที่เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับแรกอยู่ในระดับมาก คือ เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลาง คือ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับแรกอยู่ในระดับมาก คือ สอดแทรกการอบรมและตักเตือนในเรื่องความประพฤติแก่นักเรียน ส่วนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

รายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลาง คือ สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้า

2.6 ด้านการเตรียมการสอน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีการปฏิบัติกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอนรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับแรกอยู่ในระดับมาก คือ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่วนกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเตรียมการสอนรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลาง คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนในการเรียนการสอน

3. วิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ 5 ด้าน พบว่า ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒนาตนโดยเฉลี่ยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จัดเรียงลำดับจากความต้องการพัฒนาตนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (3.85) การวัดผลและประเมินผล (3.78) การเตรียมการสอน (3.75) การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน (3.74) การใช้สื่อการเรียนการสอน (3.43)

3.1 ด้านการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการพัฒนาตนด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒนาด้านแรกอยู่ในระดับมาก คือ ให้ความรู้ในเนื้อหาได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ส่วนความต้องการพัฒนาตนด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒนาตนลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก คือ บอกความมุ่งหมายของบทเรียนและพฤติกรรมที่เด็กต้องแสดงออกเมื่อเริ่มต้นบทเรียน

3.2 ด้านการวัดและประเมินผล

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการพัฒนาตนด้านการวัดและประเมินผลรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒนาด้านแรกอยู่ในระดับมาก คือ ศึกษาวิธีการวัดผลและการประเมินผลการเรียนจากคู่มือการประเมินผลก่อนทำการสอน ส่วนความต้องการพัฒนาตนด้านการวัดผลและประเมินผลรายชื่อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒนาตนลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก คือ ตรวจผลงานที่นักเรียนทำเสร็จแล้ว

3.3 ด้านการเตรียมการสอน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนด้านการเตรียมการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการพัฒนาตนด้านการเตรียมการสอนรายข้อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒnalำดับแรกอยู่ในระดับมาก คือ ศึกษาสาระสำคัญและแนวปฏิบัติในเอกสารหลักสูตร ส่วนความต้องการพัฒนาตนด้านการเตรียมการสอนรายข้อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒนาตนลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก คือ จัดเตรียมสื่อการสอนได้ครบตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

3.4 การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการพัฒนาตนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนรายข้อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒnalำดับแรกอยู่ในระดับมาก คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ส่วนความต้องการพัฒนาตนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนรายข้อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒนาตนลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก คือ มีอารมณ์มั่นคงและควบคุมอารมณ์ในขณะสอนได้อย่างเหมาะสม

3.5 การใช้สื่อการเรียนการสอน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการพัฒนาตนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนรายข้อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒnalำดับแรกอยู่ในระดับมาก คือ ใช้สื่อการสอนอย่างประหยัดและคุ้มค่า ส่วนความต้องการพัฒนาตนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนรายข้อที่ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒนาตนลำดับสุดท้ายอยู่ในระดับมาก คือ ใช้สื่อการสอนตามที่จัดเตรียมไว้

4. เปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

4.1 ด้านการเตรียมการสอน

4.1.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเตรียมการสอนไม่แตกต่างกัน

4.1.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเตรียมการสอนไม่แตกต่างกัน

4.1.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเตรียมการสอนไม่แตกต่างกัน

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.2.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4.2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4.2.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4.3 การใช้สื่อการเรียนการสอน

4.3.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4.3.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพพรรณีที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4.3.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพภิรมย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4.4 การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

4.4.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพภิรมย์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน

4.4.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพภิรมย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน

4.4.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพภิรมย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน

4.5 การวัดผลและประเมินผล

4.5.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพภิรมย์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

4.5.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพภิรมย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

4.5.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราชภัฏรำไพภิรมย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

5.1 ด้านการเตรียมการสอน

5.1.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่ามีความต้องการพัฒนาตนด้านการเตรียมการสอนไม่แตกต่างกัน

5.1.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการเตรียมการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิปริญญาตรีมีความต้องการพัฒนาตนด้านการเตรียมการสอนมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

5.1.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการเตรียมการสอนไม่แตกต่างกัน

5.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5.2.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่ามีความต้องการพัฒนาตนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

5.2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

5.2.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

5.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

5.3.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่ามีความต้องการพัฒนาตนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

5.3.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

5.3.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

5.4 การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

5.4.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน

5.4.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน

5.4.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน

5.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล

5.5.1 จำแนกตามอายุ

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

5.5.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

5.5.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี พบว่า มีความต้องการพัฒนาตนด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน

6. เปรียบเทียบกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ ระหว่างกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติกับความต้องการพัฒนาดนในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือการเตรียมการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล

กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ ระหว่างกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติกับความต้องการพัฒนาดนในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบระดับกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาดนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ จากผลการวิจัย พบว่า ครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์มีการปฏิบัติกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจัดเรียงลำดับจากกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การวัดผลและประเมินผล (3.91) การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน (3.88) การใช้สื่อการเรียนการสอน (3.85) การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน (3.75) การเตรียมการสอน (3.63) สามารถนำมาอภิปรายเป็นรายด้านเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ดังนี้

1.1 ด้านการวัดผลและประเมินผล

กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผล จากการวิจัย พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ซึ่งได้กำหนดหลักการในการประเมินผล วิธีการประเมินผล และผู้ที่ทำหน้าที่ในการประเมินผล และตัดสินผลการเรียนไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนั้น ดังนั้นครูจึงมีความตระหนักในเรื่องนี้ เพราะต้องนำไปปฏิบัติและจัดทำเป็นหลักฐานให้ถูกต้อง นอกจากนี้การประเมินผลยังช่วยให้ครูผู้สอนได้ประเมินทั้งตัวครูและนักเรียนได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพร้อมพรรณ อุดมสิน (2538 ; 2) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการ

สอนในระดับชั้น หรือวิชานั้น เพราะผลจากการวัดผลจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครู เพื่อช่วยปรับปรุงการสอน นอกจากนี้ยังปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

1.2 ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน จากผลการวิจัย พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเพราะสาเหตุหลายประการ คือ กระทรวงศึกษาธิการได้วางแนวทางเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้ครูได้ศึกษาและปฏิบัติ ผู้บริหารต้องการประสิทธิภาพทางด้านวิชาการ โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ฝ่ายวิชาการมีการติดตามและประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชา จึงเป็นผลทำให้ครูมีความตื่นตัว ให้ความสนใจและมองเห็นความสำคัญของการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุมณ อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 184) กล่าวว่า ถ้าครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนได้ดี ก็จะช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพจิตดี มีความตั้งใจเรียน สิ่งก็ตามมาก็คือ ผลการเรียนรู้ของนักเรียนดี และมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อภิชัย กุลชา (2536 : 23) กล่าวว่า บรรยากาศในชั้นเรียนไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศทางจิตวิทยา ซึ่งผู้เรียนผู้สอนมีส่วนกำหนดขึ้น สัมพันธภาพอันดีต่อกัน ความเข้าใจ ความศรัทธา ความเชื่อถือซึ่งกันและกัน หรือบรรยากาศทางกายภาพเช่นสภาพห้องเรียน ห้องเรียนที่สวยงามและอื่นๆ สิ่งเหล่านี้ครูควรคำนึงถึง เพราะบรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสนับสนุนวิธีการเรียนรู้และวิธีสอนอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งช่วยส่งเสริม เร่งเร้าการเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น สนุกสนานไม่เครียด

1.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีวัสดุและงบประมาณให้กับครูอย่างเพียงพอในการที่จะผลิตสื่อการเรียนการสอนไว้ใช้ประกอบกิจกรรมการสอน ทั้งยังมีการให้การอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้กับครูอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ทางฝ่ายวิชาการยังมีการสนับสนุนให้ครูได้มีการประกวดสื่อการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ครูมีความกระตือรือร้นในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และนำสื่อการเรียนการสอนที่ตนเองผลิตนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สาเหตุหลายประการ คือ ครูได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมอยู่เสมอ ครูสามารถศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมใน

บทเรียนได้จากคู่มือครู จึงทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลาย นอกจากนี้ครูยังตระหนักอีกว่า กิจกรรมการเรียนการสอนของครูนับเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะถ้าครูจัดกิจกรรมแบบเดิมทุกๆ วัน เด็กจะเกิดความเบื่อหน่าย และจะไม่เกิดการเรียนรู้ในที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ วารี ธีระจิตร (2530 : 175 - 177) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ที่เรียนได้เป็นอย่างดี เพราะกิจกรรมแต่ละชนิดย่อมมีคุณค่าในตัวของมันเอง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหากครูได้ให้ความสนใจต่อการจัดกิจกรรมแล้ว ย่อมจะช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนของครูประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

1.5 ด้านการเตรียมการสอน

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเตรียมการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่อยู่ลำดับสุดท้ายของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูให้ความสนใจและมองเห็นความสำคัญในการเตรียมการสอนน้อย เพราะการเตรียมการสอนที่ดี ครูจะต้องใช้เวลาและความคิดเพื่อจะสร้างสรรค์งานด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูไม่มีการเตรียมการสอน และยังมีสาเหตุอื่นๆ อีก เช่น ครูทำการสอนในวิชาเดิมๆ มาตลอด จึงไม่ต้องเตรียมการสอน เนื่องจากเป็นวิชาที่ตนรู้แล้ว เข้าใจแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีการเตรียมการสอน ครูมีภาระหน้าที่ต่างๆ ที่จะต้องรับผิดชอบ จึงทำให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนได้เต็มที่

2. ความต้องการพัฒนาตน

ความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ จากผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์มีความต้องการพัฒนาตนอยู่ในระดับมาก ซึ่งจัดเรียงลำดับความต้องการในการพัฒนาตนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (3.85) การวัดผลและประเมินผล (3.78) การเตรียมการสอน (3.75) การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน (3.74) การใช้สื่อการเรียนการสอน (3.43) สามารถนำมาอภิปรายเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

2.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความต้องการพัฒนาตนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูทุกคนมองเห็นความสำคัญและตระหนักดีว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อลงกรณ์ จันทรารมย์ (2536 : 42) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันครูจำเป็นต้องพัฒนาการสอนของตนอยู่

เสมอ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้มากที่สุด นั่นคือ ต้องรู้จักเลือกและปรับปรุงเทคนิควิธีสอน จัดสถานการณ์การเรียนรู้ให้น่าสนใจ

2.2 ด้านการวัดผลและประเมินผล

ความต้องการพัฒนาตนด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูเห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผลว่า การวัดผลและประเมินผลนั้นเป็นตัวบ่งชี้ทั้งตัวครูและนักเรียนว่า บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้ครูสามารถใช้ในการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำของนักเรียนได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรหมพรณ อุคมสิน (2538 : 1) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลเป็นส่วนสำคัญและจำเป็นส่วนหนึ่งของการสอนของผู้สอน ผู้สอนที่ดีจะต้องแสวงหาแนวทางให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จโดยให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2.3 ด้านการเตรียมการสอน

ความต้องการพัฒนาตนด้านการเตรียมการสอน จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมองเห็นว่าการเตรียมการสอนจะช่วยให้ครูมีความพร้อมและเกิดความมั่นใจในตนเองมากขึ้น เพราะการเตรียมการสอนทำให้ทราบว่าจะสอนอะไร มีเทคนิคการสอนอย่างไร และนักเรียนจะได้อะไรจากสิ่งที่เรียน

2.4 ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

ความต้องการพัฒนาตนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมองเห็นความสำคัญของการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนว่าจะสามารถช่วยให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของของ เพ็ญศรี กันกา (2538 : 27) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญมากในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด เพราะที่โรงเรียนเด็กส่วนใหญ่อยู่ในห้องเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญ

2.5 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ความต้องการพัฒนาตนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการพัฒนาตนอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอนอยู่เป็นประจำ และโรงเรียนได้มีงบประมาณสำหรับในเรื่องการผลิตสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ซึ่งสามารถที่จะนำเอาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

3. การเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราชบุรีนำร่อง ศิลปในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและ ประเมินผล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา

3.1 ด้านการเตรียมการสอน

3.1.1 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีระดับ การปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเตรียมการสอนไม่แตกต่างกัน ที่เป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียนทุกคนต้องมีการเตรียมการสอนคน พร้อมทั้งส่งเอกสารต่างๆ ที่ เกี่ยวกับการเตรียมการสอนให้กับฝ่ายวิชาการเหมือนกัน

3.1.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการ ทำงานต่ำกว่า 10 และ 10 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีความคิดเห็นที่สอดคล้อง กันว่าการเตรียมการสอนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับ นักเรียน

3.1.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเตรียมการ สอนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีทางโรงเรียนจะส่งครู เข้ารับการอบรมทำให้รู้จักนำเทคนิคใหม่ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอน ได้ใกล้เคียง กับครูที่มีวุฒิปริญญาตรี

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.1 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีระดับ การปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตก ต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป ต่างมีความคิดเห็นที่ สอดคล้องกันว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอน นักเรียน จะเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหลัก

3.2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการ ทำงานต่ำกว่า 10 และ 10 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูทุกคนมีความ รับผิดชอบ และมีความเข้าใจถึงความจำเป็นของการจัดกิจกรรมการว่ามีความสำคัญต่อผลการ เรียนของนักเรียน นั่นก็คือครูที่มีประสบการณ์มากหรือน้อยต่างก็มีพฤติกรรมการสอนพอๆ กัน

3.2.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูได้รับการอบรมตลอดเวลา จึงสามารถนำแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้รับการอบรมมาใช้ และอีกสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะ ครูมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ มีความมุ่งมั่นในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ใกล้เคียงกัน

3.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

3.3.1 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สภาพโดยทั่วไปของโรงเรียน คือ ผู้บริหารมีงบประมาณในเรื่องของการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับครูทุกคน

3.3.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 และ 10 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับการอบรมนั้นมาทำให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนกัน

3.3.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนว่า ถ้าใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเหมือนกัน

3.4 การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

3.4.1 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูได้เรียนรู้ในเรื่องของหลักการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และอีกสาเหตุหนึ่งคือ กระทรวงศึกษาธิการได้มีแนวปฏิบัติด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้ครูสามารถศึกษาและนำมาปฏิบัติได้พอๆ กัน

3.4.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 และ 10 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ

ครูได้รับการปฐมนิเทศก่อนทำการสอนในแต่ละปีการศึกษาทุกครั้ง ดังนั้นจึงมีการปรับปรุงตนเอง และสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีเหมือนกัน

3.4.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านการควบคุมชั้น และการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูทุกคนเข้าใจดีว่า การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจในวิชาที่เรียน และสามารถเรียนได้อย่างเข้าใจ

3.5 การวัดผลและประเมินผล

3.5.1 จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูได้ศึกษาคู่มือการประเมินผล แล้วนำมาเป็นหลักในการปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลได้พอๆ กัน

3.5.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 และ 10 ปีขึ้นไป มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูยึดหลักการวัดผล ประเมินผลตามแนววิธีการที่หลักสูตรกำหนดไว้ในคู่มือการประเมินผล และอีกสาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะครูมีเป้าหมายในการเรียนการสอนไปในแนวทางเดียวกัน คือต้องการพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อบรรลุตามจุดประสงค์ของการสอนได้เท่าเทียมกัน

3.5.3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีระดับการปฏิบัติกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดผลและ ประเมินผลไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับในเรื่องของการ วัดผลและประเมินผลก่อนเปิดภาคเรียน นอกจากนี้ครูจะต้องส่งเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผลให้กับทางฝ่ายวิชาการทุกครั้งที่มีการทดสอบ

4. เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบำรุงศิลป์ 5 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้น และการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษาในภาพรวมและรายด้าน

จากการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนของครูผู้สอน 5 ด้าน พบว่า ต้องการพัฒนา ตนในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเตรียมการสอนซึ่งมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิปริญญาตรี (3.86) มีความต้องการพัฒนาตน มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี (3.61) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ในปัจจุบันสังคมมีการ

เปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น และเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในด้านของความรู้ต่างๆ ได้เกิดขึ้นใหม่มากมาย ครูจึงมีความต้องการพัฒนาตนเองให้ทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุภา ศีลสร (2526 : 82) กล่าวว่า แม้ครูจะเคยเข้ารับการอบรมการเรียนการสอนมาแล้วก็ตามแต่การจัดอบรมนั้นในบางครั้งอาจจะเน้นเฉพาะเรื่องเท่านั้น และการอบรมในการปฏิบัติการสอนนั้นอาจไม่ได้สร้างเสริมทักษะการสอนให้แก่ครูอย่างเพียงพอ ทำให้ครูขาดความมั่นใจในการหาวิธีสอนประยุกต์ให้เหมาะสมกับหลักสูตร ซึ่งบางครั้งครูอาจได้รับการพัฒนาเพียงบางส่วนของสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้งหมด ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดอบรมในแต่ละเรื่องที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงพบว่า ครูมักระบุความต้องการพัฒนาตนทุกด้านในระดับมากนั้นย่อมแสดงว่าครูมีความกระตือรือร้นมากในการที่จะพัฒนาตนเองในด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

6. เปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ระหว่างการกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติกับความต้องการพัฒนาตนในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นและสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล

จากการเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ระหว่างการกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติกับความต้องการพัฒนาตนในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูได้รับการอบรมในเรื่องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และในขณะเดียวกันครูก็ยังมีความต้องการในการพัฒนาตนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากมายและรวดเร็ว มีวิทยาการใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอ จึงทำให้ครูรู้สึกว่าตนเองไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะช่วยให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงอาจเป็นสาเหตุให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากงานวิจัยพบว่า ความต้องการในการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์ ในภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรจัดโครงการอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่องจริงจัง เกี่ยวกับการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการ

เรียนการสอน การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล เพิ่ม
เพิ่มพูนความรู้ให้กับครูอย่างต่อเนื่อง

1.2 จากงานวิจัยทำให้ครูได้ทราบถึงการปฏิบัติกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการ
สอนอยู่ในระดับมากดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดโครงการประเมินเกี่ยวกับกระบวนการจัดการ
กิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจดำเนินการในรูปของการให้ความสำคัญต่อ
กระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยถือเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการบริหาร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 การศึกษากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตน
ของครู ควรทำการศึกษาหลายๆ โรงเรียน

2.2 ควรศึกษากระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตน
ของครูภายในเขตการศึกษา 6 ของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรณ์ เสงพานิช. พฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528 อัดสำเนา
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2526
- จรัส คำรัตน์. ความต้องการในการพัฒนาการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2534. อัดสำเนา
- เจริญ ไวรวัจนกุล. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2531.
- ชุมพร ยงกิตติกุล และประคอง กรรณสูต. "การวัดและประเมินผลการศึกษา," การสอนและการ
วัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ชูศรี สนิทประกร. หลักการเตรียมประสบการณ์วิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน
 วิชาครุศาสตร์ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม, 2531
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮ้า,
 2533
- ทัศนา ประสานตรี. การศึกษาสภาพการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถม
ศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) : การศึกษาเฉพาะกรณีในสังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.
- ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ ออยุธยา. "พฤติกรรมครูในการเรียนการสอน." ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา. หน่วยที่ 6 - 10 หน้า 151-152. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2524
- ธีระ รุณเจริญ. การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- บุญชม ศรีสะอาด. รูปแบบของการเรียนในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524 อัดสำเนา
- บุญช่วย จันทพรหม. ความคาดหวังของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครนายกที่มีต่อการ
เรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2524 อัดสำเนา
- บุญนำ ทานสัมฤทธิ์. "ทำได้อย่างนี้เป็นครูที่ดีแน่นอน," วารสารร่วมไททอง. 4 (23) : 6 - 8 ,
 กุมภาพันธ์ - มีนาคม, 2538

บุญฤทธิ์ คงคาเพชร. การผลิตสื่อการสอน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน, 2526.

บุญส่ง ลอยสุวรรณ. “แนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนให้มีประสิทธิภาพ,”

สารพัฒนาลักษณ์ 7 (76) : 41 - 45 ; กรกฎาคม 2531.

ประดิษฐ์ อินทร์บุรี. พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มโรงเรียนสหสัมพันธ์ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ :

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535. อัดสำเนา

ประมุข ต้นจำรูญ. คุณสมบัติของครูที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาภาค

ศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา. 2534. อัดสำเนา

พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2526.

พร้อมพรรณ อุดมสิน. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้การสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร

: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

พิภพ ปิติ. ปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนศิลปศึกษาของครูโรงเรียน

ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 4. วิทยานิพนธ์

ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา

เพ็ญศรี กันกา. “ห้องสอย.....นักเรียนสดใส”. คู่มือครูประจำชั้นระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

จันทเกษม พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิทยวิสุทธ์, 2537.

ยัง ทิพนานิช. การวัดผลการศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ,

2523.

ลักษณา อินทะจักร. ประสบการณ์ทางวิชาชีพครู. เอกสารประกอบการสอนวิชา 163 ภาควิชา

หลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2538.

วารี ธีระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530

วิจิตร ศรีสะอาด. “ปรัชญาการศึกษา” ใน เอกสารการสอนชุดพื้นฐานการศึกษาหน่วยที่ 6.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2523.

วิชัย วงษ์ใหญ่. “ความต้องการพื้นฐานที่จะช่วยเสริมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ,” ประชากร

ศึกษา. 29 (11) : 2 - 5 ; มิถุนายน 2521.

วิชาการ, กรม. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 . พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2525.

_____ คู่มือหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ฉบับใช้ใน
โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร. มปท. , 2533.

_____ คู่มือหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์การศาสนา, 2534

_____ คู่มือการประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533). พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2536.

สงวน อินตะจวง. ความต้องการและปัญหาในการพัฒนาครูประถมศึกษาตามทฤษฎีของครู
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.

พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2529. อัดสำเนา

สังัด อุทรานันท์. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนประถมศึกษาหน่วย
ที่ 8. โรงพิมพ์ยูไนเต็ด ไพรด์กซ์, 2524.

สุทัศน์ แดงทอง. พฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดชัยนาท. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา

สุนันท์ ปัทมาคม. "ประเภทของสื่อทัศนศึกษา." เอกสารประกอบคำบรรยายแผนกวิชาสื่อทัศน
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518. อัดสำเนา

สุพิน บุญชูวงศ์. หลักการสอน. ภาควิชาหลักการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต
พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : ฝ่ายเอกสารตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2538.

สุภา ศีลสร. ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
อัดสำเนา

สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ. สารและกิจกรรมการสอนวิชาหลักสูตรและการสอน
ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

อลงกรณ์ จันทรามย์. "การสอนที่มีประสิทธิภาพ" สารพัฒนามาตรฐาน. 17(16 - 26) : 4 ;ก.พ. 26.

อภิชัย กุลชา. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd. ed. New York : McGraw - Hill Inc. , 1959.

Wiles, Kimball and Lovell, John T. Supervision for Better School. 3rd. ed, New York :

Prentice - Hall, 1975

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
ตัวอย่างแบบสอบถามในการวิจัย

แบบทดสอบเพื่อการวิจัย

ศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความต้องการพัฒนาตน
ของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์

แจ้ง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความต้องการในการ
พัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียน
สอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริงที่สุด และขอขอบพระคุณที่
สละเวลาในครั้งนี้

สอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครู

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. อายุ

() ต่ำกว่า 30 ปี

() 30 ปีขึ้นไป

2. ประสบการณ์การทำงาน

() ต่ำกว่า 10 ปี

() 10 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนของครู

คำชี้แจง แบบสอบถามต่อไปนี้ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริงว่า ท่านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนตามข้อที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

มากที่สุด	หมายถึง	ท่านได้ปฏิบัติตามข้อความที่กำหนดไว้มากที่สุด / ปฏิบัติเป็นประจำ
มาก	หมายถึง	ท่านได้ปฏิบัติตามข้อความที่กำหนดไว้มาก
ปานกลาง	หมายถึง	ท่านได้ปฏิบัติตามข้อความที่กำหนดไว้ปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ท่านได้ปฏิบัติตามข้อความที่กำหนดไว้น้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ท่านได้ปฏิบัติตามข้อความที่กำหนดไว้น้อยที่สุด / ไม่เคยปฏิบัติ

ความต้องการพัฒนาตน

มากที่สุด	หมายถึง	ความมุ่งมั่นหรือความประสงค์ของท่านในการส่งเสริมตนเองให้มี ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการสอนตามข้อความที่ กำหนดไว้มากที่สุด
มาก	หมายถึง	ความมุ่งมั่นหรือความประสงค์ของท่านในการส่งเสริมตนเองให้มี ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการสอนตามข้อความที่ กำหนดไว้มาก
น้อย	หมายถึง	ความมุ่งมั่นหรือความประสงค์ของท่านในการส่งเสริมตนเองให้มี ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการสอนตามข้อความที่ กำหนดไว้เล็กน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ความมุ่งมั่นหรือความประสงค์ของท่านในการส่งเสริมให้ตนเองมี ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการสอนตามข้อความที่ กำหนดไว้เล็กน้อยที่สุด
ไม่ต้องการ	หมายถึง	ท่านไม่ต้องการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ใน การสอนตามข้อความที่กำหนดไว้

ภาคผนวก ข.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตน

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียน ราษฎร์บำรุง ศิลป์ ด้านการเตรียมการสอนในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
	การเตรียมการสอน				
1.	ศึกษาสาระสำคัญและแนวปฏิบัติในเอกสารหลักสูตร	3.92	.80	มาก	1
2.	จัดทำแผนการสอนโดยยึดสาระสำคัญและแนวปฏิบัติในเอกสารหลักสูตร	3.85	.71	มาก	4
3.	ปรับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	3.77	.78	มาก	6
4.	กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.79	.92	มาก	5
5.	กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นได้	3.70	.84	มาก	7
6.	จัดเตรียมสื่อการสอนได้ครบตามที่กำหนดในแผนการสอน	3.50	.95	มาก	10
7.	กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.57	.98	มาก	9
8.	เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมวางแผนในการเรียนการสอน	3.59	.84	มาก	8
9.	จัดทำเอกสารประกอบการสอนพร้อมแบบฝึกทักษะไว้ล่วงหน้า	3.85	.79	มาก	3
10	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.92	.77	มาก	1
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.75	.59	มาก	

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์
ด้านการจัดกิจกรรมการสอน ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
	การจัดกิจกรรมการสอน				
1	นำเข้าสู่บทเรียนได้สัมพันธ์กับเรื่องที่ต้องการสอน	3.78	.76	มาก	9
2	บอกความมุ่งหมายของบทเรียนและพฤติกรรมที่เด็กต้องการแสดงออกเมื่อเริ่มต้นบทเรียน	3.59	.96	มาก	12
3	นำเทคนิคการสอนหลายรูปแบบมาใช้ในการสอน	3.97	.77	มาก	3
4	จัดกิจกรรมให้อัดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและพัฒนาการของนักเรียน	3.85	.82	มาก	5
5	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง	3.89	.76	มาก	4
6	ให้ความรู้ในเนื้อหาได้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน	3.99	.89	มาก	1
7	สรุปเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	3.99	.88	มาก	1
8	ใช้วิธีนันทนาการเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน	3.80	.78	มาก	6
9	สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้า	3.71	.82	มาก	11
10	มอบหมายกิจกรรมให้นักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.79	.80	มาก	7
11	สอดแทรกการอบรมและตักเตือนในเรื่องความประพฤติแก่นักเรียน	3.72	1.16	มาก	10
12	เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	3.79	.83	มาก	7
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.85	.71	มาก	

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชบุรีบารุงศิลป์
ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
	การใช้สื่อการเรียนการสอน				
1	ผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง	3.86	.76	มาก	2
2	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ	3.70	.84	มาก	8
3	วางแผนการใช้สื่อการสอนไว้ล่วงหน้า	3.71	.88	มาก	6
4	เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน	3.83	.87	มาก	3
5	ใช้สื่อการสอนตามที่จัดเตรียมไว้	3.65	.98	มาก	10
6	ใช้สื่อที่เป็นของจริง ของจำลองและรูปภาพ	3.70	.80	มาก	8
7	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ	3.71	.87	มาก	7
8	ใช้สื่อการสอนเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน	3.77	.87	มาก	4
9	ใช้สื่อเพื่อสรุปบทเรียน	3.76	.73	มาก	5
10	ใช้สื่อการสอนอย่างคุ้มค่าและประหยัด	3.92	.76	มาก	1
	พฤติกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.43	0.82	ปานกลาง	

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์
ด้านการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
	การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน				
1	ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	3.89	.83	มาก	1
2	เอาใจใส่ต่อนักเรียนในขณะที่ทำการเรียนการสอน	3.85	.88	มาก	2
3	ให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	3.84	.81	มาก	3
4	จัดป้ายนิเทศและมุมนิเทศที่เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน	3.77	.70	มาก	5
5	จัดสภาพห้องเรียนให้ยืดหยุ่นตามกิจกรรม	3.65	.92	มาก	8
6	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางระเบียบต่างๆ ของห้องเรียน	3.62	.92	มาก	9
7	นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งและดูแลรักษาห้องเรียน	3.71	1.05	มาก	6
8	สร้างความไว้วางใจและศรัทธาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	3.83	.87	มาก	4
9	ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเสริมแรงแก่ผู้เรียน	3.71	.68	มาก	7
10	มีอารมณ์มั่นคงและควบคุมอารมณ์ในขณะที่สอนได้อย่างเหมาะสม	3.53	1.06	มาก	10
	พฤติกรรมการควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.74	.67	มาก	

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์
ด้านการวัดผลและการประเมินผล ในภาพรวมรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การจัดกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	อันดับ
	การวัดผลและการประเมินผล				
1	ศึกษาวิธีการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้จากคู่มือการประเมินผล ก่อนทำการสอน	3.98	.70	มาก	1
2	ตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนก่อนสอน	3.81	.74	มาก	4
3	ใช้วิธีการวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์	3.82	.77	มาก	3
4	วัดผลและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	3.75	.88	มาก	6
5	วัดผลและประเมินผลหลายรูปแบบ	3.71	.82	มาก	8
6	ตรวจผลงานที่นักเรียนทำเสร็จแล้วทุกครั้ง	3.57	1.18	มาก	10
7	ประเมินผลการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้	3.65	.85	มาก	9
8	ประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียนจากวิธีการทำงานและผลงานที่ปฏิบัติ	3.72	.75	มาก	7
9	จัดการวัดผลและประเมินผลการสอนอย่างเป็นระบบ	3.78	.74	มาก	5
10	นำผลการประเมินการเรียนการสอนมาปรับปรุงการสอนครั้งต่อไป	3.98	.83	มาก	1
	พฤติกรรมกรรมการวัดผลและประเมินผล	3.78	.66	มาก	

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในภาพรวม และรายด้าน จำแนกตามเพศ

กระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	อายุ				t
	ต่ำกว่า 30 ปี		30 ปีขึ้นไป		
	N = 39		N = 68		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการสอน	3.70	0.54	3.77	0.62	.62
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.67	0.60	3.96	0.75	1.99
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน	3.61	0.59	3.85	0.63	1.93
4. การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.65	0.66	3.80	0.77	1.09
5. การวัดผลและการประเมินผล	3.70	0.65	3.82	0.66	.91
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.67	0.55	3.84	0.58	1.54

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ในภาพรวม และรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

กระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ประสบการณ์การทำงาน				t
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		
	N = 66		N = 41		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการสอน	3.80	.53	3.66	.69	1.22
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.88	.76	3.82	.62	.40
3. การใช้สื่อการเรียนการสอน	3.76	.61	3.76	.65	.02
4. การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.82	.62	3.62	.73	1.50
5. การวัดผลและการประเมินผล	3.85	.62	3.66	.70	1.44
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.82	.55	3.71	.60	1.01

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในภาพรวม และรายด้าน
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

กระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	วุฒิการศึกษา				t
	ต่ำกว่าปริญญาตรี N = 36		ปริญญาตรี N = 72		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. การเตรียมการสอน	3.56	.71	3.84	.51	2.33*
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	3.67	.67	3.94	.72	1.84
3. การใช้สื่อการเรียนรู้การสอน	3.59	.62	3.84	.61	1.96
4. การควบคุมชั้นและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	3.61	.73	3.80	.64	1.41
5. การวัดผลและการประเมินผล	3.61	.72	3.86	.61	1.82
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	3.61	.61	3.86	.54	2.13*

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวมณฑิรา ไชยเผือก
วันเดือนปีเกิด 15 มิถุนายน 2514
สถานที่อยู่ปัจจุบัน ม.10 ถ.ธรรมสิทธิ์เสนา ต.เสนา อ.เสนา จ.พระนครศรีอยุธยา
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน ครูผู้สอน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์
ต.เสนา อ.เสนา จ.พระนครศรีอยุธยา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2532 ม.6 จากโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ พระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2536 ค.บ. จากวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2541 กศ.ม. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความต้องการพัฒนาตน
ของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์

บทคัดย่อ

ของ

มณฑิรา ไชยเผือก

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในวิชา
ปถ 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และ ปถ 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดหมายเพื่อเปรียบเทียบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ตามตัวแปรอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการควบคุมและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูที่กำลังปฏิบัติงานการสอนในโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ปีการศึกษา 2541 จำนวน 107 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้สถิติ t-test ในการทดสอบสมมุติฐาน

ผลการวิจัย

1. ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ มีความต้องการพัฒนาตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน
4. ครูโรงเรียนราษฎร์บำรุงศิลป์ ที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน ยกเว้นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A Study of Organization Process of Instructional
Activities and the Needs of Personal Development of
Radbunroongsilp School Teachers

ABSTRACT

The objectives of this research were to compare the organization process of instructional activities and the needs of personal development of Radbunroongsilp School teachers varied to their ages , working experiences , and educational qualification both in total and in 5 aspects. They were the aspects of lesson planning , instructional activities conducting , instructional media using , classroom atmosphere constructing and control , and teaching measurement and evaluation.

The population used in this study were 107 in-service teachers in Radbunroongsilp School in the academic year 1998 . The instrument used were the rating scale questionnaire that constructed by the researcher. The data analysis were the percentage , means , and standard deviation. The t-test was the statistics also applied to test the hypotheses.

The research results were as follows :

1. Radbunroongsilp School teachers possessed the organization process of instructional activities at the high level totally.
2. Radbunroongsilp School teachers possessed the needs of personal development at the high level totally.
3. Radbunroongsilp School teachers who had different age , working experiences , and educational qualification possessed the organization process of instructional activities not significantly different.
4. Radbunroongsilp School teachers who had different age and working experiences possessed the needs of personal development not different , except those teachers who had different educational qualification did the needs differently at .05 level of statistical significance.